

Research Paper

Designing the National Talent Expansion Framework: Equitable Distribution of Opportunities in Iranian Professional Sport

Mostafa Dashti Momen Abadi¹ , Mohammad Hossein Razavi^{2*} , Rasoul Tarighi³ ,
Kianoosh Shajie⁴

Received: Jun 00, 0000

Revised: Aug 00, 0000

Accepted: Aug 00, 0000

ABSTRACT

Objective: This study aimed to design a national talent expansion framework for Iranian professional sport through equitable access to age-appropriate movement, play and sport opportunities from birth to 18 years. This expert-informed range denotes the framework's proposed coverage, not an age interval for identifying talent.

Methodology: A qualitative study using Glaserian classical grounded theory was conducted. Data were collected through in-depth semi-structured interviews with 20 purposefully and theoretically selected experts across sports policy, grassroots development, sociology, and psychology. Analysis followed the constant comparative method (open, selective, and theoretical coding) using MAXQDA software. Trustworthiness was established via Lincoln and Guba's criteria, and Inter-coder agreement was assessed using Scott's pi ($\pi = .91$).

Results: Continuous comparative analysis and conceptual delimitation yielded six functional theoretical dimensions (Financial Resource Redistribution, Spatial Access Redistribution, Social Opportunity Redistribution, Developmental Opportunity Redistribution, Institutional Governance & Alignment, and Monitoring, Transparency & Accountability), comprising 20 components and 82 distinct operational strategies. The core variable emerged as the "distributive and equitable provision of sporting participation opportunities to widen the talent base during childhood and adolescence," embedding justice across all dimensions.

Conclusion: The findings conceptualize talent expansion as a continuous equity-oriented support process integrated with talent management. Its content varies with developmental readiness; infancy concerns movement opportunities and caregiver support, not talent selection. The six-dimensional framework provides a basis for coordinated policy and oversight. The proposed 18-year boundary requires sport-specific validation and does not define entry into professional sport.

Keywords: Grassroots Sport Policy; Long-Term Athlete Development (LTAD); Physical Literacy; Social Justice; Sport Ecosystem

1. Ph.D. Student in Sport Management, Department of Sport Management, Faculty of Sport Sciences, Shomal University, Amol, Mazandaran, Iran.
2. Professor of Sport Management, Department of Sport Management, Faculty of Sport Sciences, Shomal University, Amol, Mazandaran, Iran. (**Corresponding author**)
3. Assistant Professor of Sport Management, Department of Sport Management, Faculty of Sport Sciences, Shomal University, Amol, Mazandaran, Iran.
4. Assistant Professor of Sport Management, Department of Sport Sciences, Binaloud Institute of Higher Education Mashhad, Mashhad, Iran.

* Corresponding author's e-mail address: m.razavi@shomal.ac.ir

Cite this article: Dashti Momen Abadi, M., Razavi, M.H., Tarighi, R., & Shajie, R. (In Press). Designing the National Talent Expansion Framework: Equitable Distribution of Opportunities in Iranian Professional Sport. *Journal of Sport Management and Development*, ??? (???), ?????-???.
DOI: <https://doi.org/????????????????>

Extended Abstract

Introduction and State of Problem

Sustained sporting success requires evidence-informed athlete development and attention to access to participation opportunities. Limitations in predicting future performance from early selection reinforce the importance of supportive developmental environments (Till & Baker, 2020). Long-Term Athlete Development distinguishes early movement and play from later sport-specific preparation. Active Start covers birth to approximately six years; this is a foundation for movement participation, not evidence that talent can be identified at birth (Higgs et al., 2019). Recommendations for physical activity in infancy similarly concern healthy development rather than elite talent selection (World Health Organization, 2019). In this study, talent expansion denotes a continuous process of reducing financial, spatial, social and temporal barriers to age-appropriate movement, play and sport opportunities, alongside other talent management processes. The birth-to-18 range originates in the expert-informed conceptual scope of the broader doctoral project. It is retained as a proposed operational coverage boundary, not a homogeneous developmental stage, a universal talent identification interval or a fixed transition to professional sport. In particular, Train to Win describes preparation and participation at the highest competitive level, rather than the final amateur stage (Higgs et al., 2019). Within this scope, support should change with individual readiness and sport demands (Bergeron et al., 2015). Against the socio-spatial disparities and institutional fragmentation reported in Iran (Nazari & Tabesh, 2019; Rahbar et al., 2021), this study aimed to develop a context-specific framework for equitable opportunities contributing to the wider professional sport system.

Methodology

This applied qualitative investigation adopted Glaserian classical grounded theory (Glaser, 1998) to generate an emergent, context-specific substantive theory tailored to the Iranian sports landscape. The participant population comprised Iranian experts with documented academic expertise or substantial executive experience in sports policy, grassroots coaching, sports sociology, child psychology, women's sports, and disability sports. Sampling began purposively and subsequently proceeded through theoretical sampling to elaborate emerging categories until theoretical saturation was achieved. The final sample consisted of 20 experts from 15 provinces (75% holding Ph.D. degrees and 25% holding Master's degrees). Data were collected through in-depth semi-structured interviews (average duration: 60 minutes), conducted face-to-face ($n = 12$), by telephone ($n = 7$), or online ($n = 1$). These interview modes were solely means of conducting the interviews and were not treated as triangulation. Source triangulation was achieved through the inclusion of experts with diverse professional backgrounds (executive, academic, legal, and legislative) and the examination of relevant documents as an additional source of evidence. Data collection and analysis proceeded concurrently using the constant comparative method across three iterative coding stages: open, selective, and theoretical coding, with MAXQDA used for qualitative data management. Methodological trustworthiness was established according to Lincoln and Guba's criteria, and inter-coder agreement was assessed using Scott's π ($\pi = .91$).

Results

The constant comparative analysis and subsequent conceptual delimitation reduced initial open codes to **82 distinct operational strategies**, **20 components**, and **six main functional theoretical dimensions** organized around a single core variable. The six functional dimensions and their theoretical coding families comprise:

1. **Financial Resource Redistribution (Conditions-Strategy Family):** Encompassing compensatory financing, removal of prohibitive household costs, and private/local participation incentives.
2. **Spatial Access Redistribution (Conditions-Strategy Family):** Encompassing mobile/decentralized service delivery, infrastructure consolidation, and bridging the educational digital divide.
3. **Social Opportunity Redistribution (Conditions-Strategy Family):** Encompassing gender mainstreaming, mainstreaming children with disabilities, and family/community empowerment (representing the highest conceptual density).
4. **Developmental Opportunity Redistribution (Strategy-Process Family):** Encompassing movement experience diversification (avoiding early specialization), foundational coaching qualification, developmental equity/referral pathways (correcting relative age effects), and child safeguarding/character building with actions matched to developmental readiness.
5. **Institutional Governance & Alignment (Structure-Strategy Family):** Encompassing institutionalization in formal schooling, cross-sectoral inter-ministerial coordination, legislative guarantees of equal access rights, and grassroots CSR standardization.
6. **Monitoring, Transparency & Accountability (Feedback-Outcome Family):** Encompassing data-driven inequality tracking systems, independent oversight/public reporting, and knowledge-building learning networks.

The emergent core category was systematically identified as the *“distributive and equitable provision of sporting participation opportunities to widen the talent base during childhood and adolescence.”* In this model, “equity” does not operate as an isolated horizontal category, but as an overarching substrate woven into all functional dimensions.

Discussion and Conclusion

The findings conceptualize “talent expansion” as a continuous equity-oriented support process within the interconnected talent management lifecycle. It supports access before formal selection and can remain relevant during identification and development; it is not a separate biological stage. Early childhood support concerns safe movement, play and caregiver resources, while later actions depend on sport-specific developmental readiness. The proposed framework links redistribution of opportunities with governance and monitoring. Its emphasis on enriched environments is consistent with ecological dynamics and physical literacy perspectives (Ribeiro et al., 2021; Rudd et al., 2020). Usable opportunities depend on available time, accessible spaces, affordability and social inclusion; temporal availability is considered in implementing the existing six dimensions.

Practically, enacting this self-correcting model demands a multi-tiered structural synchronization in Iran:

- **Macro (Governance) Level:** Enactment of the “National Talent Expansion Charter” by the Supreme Council of Cultural Revolution and Parliament, establishing legally binding cross-ministerial mandates (Sports, Education, and Health Ministries) and securing dedicated public funding quotas for underprivileged regions and girls.
- **Meso (Federations & Clubs) Level:** Designing developmentally appropriate pathways, with varied movement and play experiences in childhood and coaching and competition matched to adolescent readiness and sport demands; deploying mobile sports units (“sports vans”) to remote rural zones; and encouraging professional clubs to invest CSR resources in regional participation and development programmes.
- **Micro (Community & Family) Level:** Empowering local school-community networks, training local female coaches, implementing age-appropriate development and participation monitoring, and eliminating early dropout driven by performance pressure or relative age bias.

Originality/Value

This study offers an empirically grounded theoretical framework, among the first developed within the Iranian context, that conceptualizes talent expansion as a continuous support process within the interconnected talent management lifecycle. It departs from fragmented policy recommendations by establishing a cohesive, functional model where spatial, financial, social, and developmental redistribution mechanisms are dynamically integrated through legal governance and iterative monitoring feedback loops.

Research Limitations/Implications

The qualitative nature of the findings and the specific contextual environment of Iranian sports governance may limit immediate direct generalizability to other socio-cultural environments. Future studies should quantitatively validate this six-dimensional model using structural equation modeling (SEM), establish a composite “Sport Deprivation Index” for provincial planning, and conduct longitudinal investigations into the retention rates of female and marginalized youth in grassroots sports ecosystems. The study did not longitudinally assess children or validate the proposed birth-to-18 coverage boundary. This boundary and stage-specific implementation require further study across sports, maturation profiles and participant needs; equitable support is not presumed to end at age 18.

Ethical Considerations

Compliance with ethical guidelines

This research was conducted in compliance with research ethical guidelines. Informed consent was obtained from all participants.

Declaration of Generative AI and AI-assisted technologies in the writing process

During preparation and revision of the manuscript, the authors used AI-based tools (Claude Opus 5 and ChatGPT 6.1 soft) to assist with text organization, literature searching and source comparison, proposed conceptual clarifications, English-language editing and visual presentation. These tools were not used to generate interview data, perform the original empirical coding or estimate research results. The authors retain full responsibility for the interpretation, source accuracy, originality and scientific integrity of the manuscript.

Funding

This research was conducted without any financial support.

Authors' contribution

All authors contributed to the design, conduct, data analysis, and writing of the research. All authors

participated equally in the preparation of the paper.

Conflict of interest

There is no conflict of interest.

Acknowledgments

The authors would like to thank all experts and policymakers who participated in this research.

References

- Bailey, R., Ford, P., MacNamara, A., & Pearce, G. (2010). *Participant development in sport: An academic review*. London: Leeds: Sports Coach UK. [Link]
- Bergeron, M.F., Mountjoy, M., Armstrong, N., Chia, M., Côté, J., Emery, C. A., Faigenbaum, A., Hall, G., Jr., Kriemler, S., Léglise, M., Malina, R.M., Pensgaard, A.M., Sanchez, A., Soligard, T., Sundgot-Borgen, J., van Mechelen, W., Weissensteiner, J.R., & Engebretsen, L. (2015). International Olympic Committee consensus statement on youth athletic development. *British Journal of Sports Medicine*, 49(13), 843–851. [https://doi.org/10.1136/bjsports-2015-094962]
- Glaser, B.G. (1998). *Doing grounded theory: Issues & discussions*. New York: Sociology Press. [Link]
- Guba, E.G., & Lincoln, Y.S. (1994). Competing paradigms in qualitative research. *Handbook of Qualitative Research*, 2(163-194), 105. [Link]
- Higgs, C., Way, R., Harber, V., Jurbala, P., & Balvi, I. (2019). *Long-term development in sport and physical activity 3.0*. Sport for Life Society. [Link]
- Nazari, R. & Tabesh, S. (2019). The Challenge of Iran's Sport Development With Non Systematic Talent Identification Approach And Elite Approach. *Journal of Sport Management and Development*, 8(1), 1-14. [https://doi.org/10.22124/JSMD.1970.3435] [In Persian]
- Ribeiro, J., Davids, K., Silva, P., Coutinho, P., Barreira, D & Garganta, J. (2021). Talent Development in Sport Requires Athlete Enrichment: Contemporary Insights From a Nonlinear Pedagogy & the Athletic Skills model. *Sports Medicine*, 51(6), 1115-1122. [https://doi.org/10.1007/s40279-021-01437-6]
- Simwanza, A. (2026). An Integrative Review of Success Factors And Pitfalls in Youth Sports Talent Identification & Development for Elite Performance. *SN Social Sciences*, 6(6), 234. [https://doi.org/10.1007/s43545-026-01522-5]
- Till, K., & Baker, J. (2020). Challenges & [Possible] Solutions to Optimizing Talent Identification & Development in Sport. *Frontiers in Psychology*, 11, 664. [https://doi.org/10.3389/fpsyg.2020.00664]
- World Health Organization. (2019). *Guidelines on physical activity, sedentary behaviour and sleep for children under 5 years of age*. World Health Organization. [Link]

مقاله پژوهشی

طراحی چارچوب ملی استعدادگستری؛ توزیع عادلانه فرصت‌ها در ورزش حرفه‌ای ایران

مصطفی دشتی مومن آبادی^{۱*}، سید محمدحسین رضوی^{۲*}، رسول طریقی^۳، کیانوش شجیع^۴

تاریخ پذیرش: ۱۴۰۵/۰۷/۰۰

تاریخ بازنگری: ۱۴۰۵/۰۷/۱۱

تاریخ دریافت: ۱۴۰۵/۰۵/۱۸

چکیده

هدف: هدف پژوهش حاضر، طراحی چارچوب ملی استعدادگستری برای ورزش حرفه‌ای ایران از طریق دسترسی عادلانه به فرصت‌های حرکت، بازی و ورزش متناسب با سن از تولد تا ۱۸ سال بود. این دامنه مبتنی بر نظر خبرگان، پوشش پیشنهادی چارچوب است و بازه سنی استعدادیابی محسوب نمی‌شود.

روش‌شناسی: پژوهش کیفی با نظریه داده‌بنیاد کلاسیک گلیزری انجام شد. داده‌ها از مصاحبه‌های عمیق نیمه‌ساختاریافته با ۲۰ خبره که به‌صورت هدفمند و نظری از حوزه‌های سیاست‌گذاری ورزشی، توسعه ورزش پایه، جامعه‌شناسی و روان‌شناسی انتخاب شدند، گردآوری شد. تحلیل با روش مقایسه مستمر و کدگذاری باز، انتخابی و نظری در مکس کیودا انجام گرفت. استحکام پژوهش با معیارهای لینکلن و گوبا و توافق بین کدگذاران با پی اسکات (۰/۹۱) بررسی شد.

یافته‌ها: تحلیل مقایسه‌ای مستمر و تحدید مفهومی، شش بُعد نظری کارکردی شامل بازتوزیع منابع مالی، بازتوزیع دسترسی فضایی، بازتوزیع فرصت اجتماعی، بازتوزیع فرصت رشدی، حاکمیت و همسازی نهادی، و پایش، شفافیت و پاسخگویی، همراه با ۲۰ مؤلفه و ۸۲ راهکار عملیاتی متمایز را آشکار کرد. متغیر هسته «فراهم‌سازی توزیعی و عادلانه فرصت‌های مشارکت ورزشی برای گسترش دامنه استعداد در کودکی و نوجوانی» بود و عدالت در همه ابعاد جریان داشت.

نتیجه‌گیری: استعدادگستری به‌عنوان فرایندی حمایتی، پیوسته و عدالت‌محور در پیوند با مدیریت استعداد مفهوم‌سازی شد. محتوای حمایت با آمادگی رشدی تغییر می‌کند؛ در دوره شیرخوارگی، تأکید بر فرصت حرکت و حمایت از مراقبان است، نه انتخاب استعداد. چارچوب شش‌بُعدی مبنایی برای هماهنگی سیاستی و نظارت فراهم می‌کند. مرز پیشنهادی ۱۸ سال نیازمند اعتبارسنجی رشته‌محور است و به معنای ورود به ورزش حرفه‌ای نیست.

واژه‌های کلیدی: اکوسیستم ورزش، توسعه بلندمدت ورزشکاران، سواد حرکتی، سیاست‌گذاری ورزش پایه، عدالت اجتماعی.

۱. دانشجوی دکتری مدیریت ورزش، گروه مدیریت ورزشی، دانشکده علوم ورزشی، دانشگاه شمال، آمل، مازندران، ایران.

۲. استاد مدیریت ورزش، گروه مدیریت ورزشی، دانشکده علوم ورزشی، دانشگاه شمال، آمل، مازندران، ایران. (نویسنده مسئول)

۳. استادیار مدیریت ورزش، گروه مدیریت ورزشی، دانشکده علوم ورزشی، دانشگاه شمال، آمل، مازندران، ایران.

۴. استادیار مدیریت ورزش، گروه علوم ورزشی، موسسه آموزش عالی بینالود مشهد، مشهد، ایران.

* نشانی الکترونیک نویسنده مسئول: m.razavi@shomal.ac.ir

استناد: دشتی مومن آبادی، مصطفی؛ رضوی، سیدمحمدحسین؛ طریقی، رسول؛ و شجیع، کیانوش. (در دست انتشار). طراحی چارچوب ملی

استعدادگستری؛ توزیع عادلانه فرصت‌ها در ورزش حرفه‌ای ایران. مدیریت و توسعه ورزش، ۴۴(۴)، ۴۴-۴۴.

DOI: <https://doi.org/10.22124/JSMD.2021.18943.2519>

نوآوری پژوهش و پیام کلی

در این پژوهش، «استعدادگستری» به گسترش دسترسی عادلانه به فرصت‌های متناسب حرکت، بازی و مشارکت ورزشی برای فراهم‌شدن امکان بروز و پرورش ظرفیت‌های ورزشی اشاره دارد. این مفهوم، حلقه‌ای حمایتی در زنجیره به‌هم‌پیوسته مدیریت استعداد است که پیش از گزینش رسمی آغاز می‌شود و هم‌زمان با شناسایی و پرورش استعداد استمرار می‌یابد.

گسترش فرصت‌های مشارکت مستلزم هماهنگی نهادهای حاکمیتی و دسترسی عادلانه کودکان و نوجوانان به محیط‌های ایمن و متناسب با رشد است. در سال‌های نخست، این حمایت با فراهم‌کردن فرصت حرکت و بازی و توانمندسازی والدین و مراقبان، ماهیتی بستر ساز و پیشگیرانه دارد. حمایت جبرانی هنگامی موضوعیت می‌یابد که مانعی مانند هزینه، نبود فضای مناسب، ناسازگاری زمان برنامه با شرایط زندگی یا محرومیت اجتماعی در دسترسی احراز شده باشد؛ بنابراین، وجود نقص یا کمبود استعداد از بدو تولد مفروض نیست. نوع حمایت در مراحل بعدی بر اساس نیاز رشدی، شرایط زندگی و الزامات رشته ورزشی تغییر می‌کند.

مقدمه

ورزش در جهان معاصر، از یک کنش بدنی یا سرگرمی صرف فراتر رفته و به نهادی راهبردی برای توسعه سرمایه انسانی، تقویت انسجام اجتماعی و تحکیم اقتدار و برند ملی در نظام بین‌الملل تبدیل شده است؛ پدیده‌ای چندوجهی که با کارکردهای تربیتی، اقتصادی، اجتماعی و دیپلماتیک، از ارکان اصلی قدرت نرم و دیپلماسی عمومی دولت‌ها به شمار می‌رود (شیانگ و همکاران، ۲۰۲۲؛ مادزار و همکاران، ۲۰۲۶). در این عرصه، دستیابی به موفقیت پایدار در آورده‌های بین‌المللی نظیر بازی‌های المپیک و مسابقات قهرمانی جهان، نه تنها نمادی از سرآمدی و هویت ملی، بلکه شاخصی عینی از کارآمدی مدیریتی، توسعه‌یافتگی ساختاری و بلوغ نظام‌های حکمرانی است (زیوری و همکاران، ۲۰۲۳). بر همین اساس، کشورهای پیشرو رویکردهای بنیادی و اتکای صرف به بروز تصادفی استعدادها را کنار گذاشته و به سوی استقرار نظام‌های یکپارچه و منسجم سیاست‌گذاری ورزشی حرکت کرده‌اند؛ نظام‌هایی که قادرند با بهینه‌سازی منابع و ایجاد بسترهای حمایتی همه‌جانبه، جریان پایداری از نخبگان ورزشی را پرورش داده و به سطوح عالی رقابتی هدایت کنند (سیموانز، ۲۰۲۶؛ دی‌بوش و همکاران، ۲۰۱۵).

تحلیل‌های تطبیقی در حوزه سیاست‌گذاری و توسعه ورزش قهرمانی (ضیا و همکاران، ۲۰۲۵؛ دی‌بوش و همکاران، ۲۰۰۶) نشان می‌دهند که موفقیت ورزشی کشورها مجموعه‌ای از عوامل در سه سطح به هم پیوسته ارتباط دارد: در سطح کلان، عواملی چون ثبات سیاسی-اقتصادی و منابع پایه جمعیتی در سطح میانی، کیفیت حکمرانی ورزشی، اثربخشی سیاست‌های حمایتی دولت‌ها، مربیگری تخصصی، زیرساخت‌های پایدار، و توسعه برنامه‌های مشارکت فراگیر؛ و در سطح خرد، اکوسیستم توسعه استعداد و غنی‌سازی مسیر حرکتی ورزشکاران قرار دارد. در این میان، نظام‌های مدیریت استعداد، موتور محرکه اصلی سیستم ورزش نخبه‌محور محسوب می‌شوند (بالتسرژیک و گابوروک، ۲۰۲۳؛ منزس و قوش، ۲۰۲۳). با این حال، پژوهش‌های پیشگام بین‌المللی نشان می‌دهند که در نظریه‌پردازی نوین مدیریت استعداد، بازنگری در شیوه‌های شناسایی و پشتیبانی از استعداد مطرح شده است؛ گذار از مدل‌های محدود و گزینش‌محور (که استعداد را پدیده‌ای از پیش تعیین‌شده پنداشته و صرفاً به دنبال جداسازی زودهنگام نخبگان هستند) به سوی رویکردهای کل‌نگر، فراگیر و بوم‌شناختی که پایداری مخزن نخبگان را در گرو دسترسی گسترده و غنی‌سازی بستر حضور کودکان و نوجوانان با ظرفیت‌ها و مسیرهای رشدی متفاوت می‌دانند (تیل و بیکر، ۲۰۲۰؛ کرسپو و همکاران، ۲۰۲۶).

پشتوانه این رویکرد را می‌توان در چارچوب‌های توسعه بلندمدت ورزشکاران و محیط‌های توسعه استعداد جستجو کرد (هنریکسن و همکاران، ۲۰۱۱؛ بالی و همکاران، ۲۰۱۳؛ رمضان‌نژاد و همکاران، ۲۰۲۲؛ لوید و همکاران، ۲۰۱۵). در الگوی توسعه بلندمدت، «شروع فعال» از تولد تا حدود شش سالگی به فرصت‌های حرکت و بازی متناسب

¹ Xiang et al

² Madzar et al

³ Simwanza

⁴ De Bosscher et al

⁵ Balcerzyk & Gaborok

⁶ Menezes & Ghosh

⁷ Till & Baker

⁸ Crespo et al

⁹ LTAD

¹ ATDE

¹ Henriksen et al

¹ Balyi et al

¹ Lloyd et al

¹ Active Start

با رشد اشاره دارد، این مرحله به معنای کشف، سنجش یا انتخاب استعداد ورزشی در نوزادی نیست (هیگز و همکاران، ۲۰۱۹). راهنمای فعالیت بدنی کودکان زیر پنج سال نیز برای دوره شیرخوارگی توصیه‌هایی معطوف به رشد سالم ارائه می‌کند و شواهدی برای استعدادیابی از تولد محسوب نمی‌شود (سازمان جهانی بهداشت، ۲۰۱۹). در این مقاله، ارتباط این مبانی با استعدادگستری در سطح فراهم کردن فرصت و محیط حمایتی تعریف می‌شود؛ در سال‌های نخست، مخاطب اجرایی عمدتاً خانواده، مراقبان و ارائه‌دهندگان خدمات رشد کودک است. مباحث سواد حرکتی و یادگیری حرکت بر کیفیت تجربه و محیط یادگیری تأکید دارند (تامپست و همکاران، ۲۰۱۴؛ راد و همکاران، ۲۰۲۰). نقش محیط در بروز ظرفیت‌های فردی و غنی‌سازی تجربه ورزشی نیز در نظریه گانیه^۳ (۲۰۰۴) و رویکرد ریبریو و همکاران^۴ (۲۰۲۱) قابل بررسی است. با این حال، این مبانی به‌تنهایی بازه دقیق تولد تا ۱۸ سال را برای استعدادگستری اثبات نمی‌کنند؛ این بازه، محدوده پیشنهادی پوشش چارچوب حاضر است.

در تعریف عملیاتی پژوهش، بازه تولد تا ۱۸ سال از صورت‌بندی خیرگان در طرح گسترده‌تر رساله «طراحی چرخه عمر استعداد در ورزش حرفه‌ای ایران» وارد قلمرو مقاله شده است. مقصود، تداوم حمایت از دسترسی به فرصت‌ها در چند مرحله متفاوت رشد است. حد پایین به بسترسازی برای حرکت و بازی از تولد مربوط می‌شود و حد بالای ۱۸ سال، مرز عملیاتی منتخب چارچوب برای پوشش بخشی از کودکی و نوجوانی است. این عدد، پایان عمومی نوجوانی، پایان رشد استعداد یا سن قطعی گذار از آماتوری به حرفه‌ای‌گری نیست. در مدل توسعه بلندمدت نیز سن مراحل با رشته و پیشرفت فرد تفاوت دارد و «تمرین برای پیروزی» به رقابت در بالاترین سطح اشاره می‌کند، نه آخرین مرحله آماتوری (هیگز و همکاران، ۲۰۱۹). از این رو، استعدادگستری در این مقاله به معنای برنامه‌ریزی برای توزیع عادلانه منابع و کاهش موانع دسترسی است؛ محتوای اجرایی آن برای شیرخوار، کودک مدرسه‌ای و نوجوان یکسان نیست و باید با آمادگی رشدی و شرایط رشته سازگار شود.

نقد غربالگری زودهنگام به تصمیم‌های گزینشی در سنین ورود کودکان به برنامه‌های ورزشی مربوط است و از آن نمی‌توان شروع استعدادیابی از تولد را نتیجه گرفت. رونگن و همکاران^۵ (۲۰۱۸) و نیل و بیکر^۶ (۲۰۲۰) محدودیت‌های شواهد و پیامدهای احتمالی طراحی نامناسب نظام‌های شناسایی و توسعه استعداد را مطرح کرده‌اند؛ این نقد، به معنای رد همه اشکال سنجش یا همه برنامه‌های استعدادیابی نیست. همچنین، اثر سن نسبی می‌تواند در گروه‌بندی و گزینش ورزشی موجب سوگیری شود (کابلی و همکاران، ۲۰۰۹). در چارچوب پیشنهادی حاضر، کاهش موانع مشارکت و استمرار حمایت، زمینه ورود و ماندگاری افراد با مسیرهای رشدی متفاوت را فراهم می‌کند. مباحث مربوط به گستره مشارکت و عوامل روانی اجتماعی توسعه استعداد، برای تفسیر این نقش حمایتی مفیدند (بیلی و کالینز^۷، ۲۰۱۳؛ گلدییل و همکاران^۸، ۲۰۱۷)، اما اثبات‌کننده یک سن یکسان برای گزینش، تمرین تخصصی یا حرفه‌ای شدن همه ورزشکاران نیستند.

¹ Tompsett et al
² Rudd et al
³ Gagné
⁴ Ribeiro et al
⁵ Rongen et al
⁶ Relative Age Effect
⁷ Coble et al
⁸ Bailey & Collins
⁹ Gledhill et al

برای روشن شدن جایگاه مفهوم پیشنهادی، باید سطح تحلیل آن از فعالیت‌های مرتبط تفکیک شود. ورزش همگانی به مشارکت و منافع سلامت و اجتماعی فعالیت ورزشی می‌پردازد (ایمی و همکاران^۱؛ ۲۰۱۳؛ داوون‌وارد و همکاران^۲؛ ۲۰۱۴). استعدادیابی بر شناسایی ظرفیت بالقوه برای پیشرفت در یک رشته ورزشی مرکز دارد و اعتبار آن به شاخص‌ها، زمینه رشته و توجه به تغییرات رشد وابسته است؛ بنابراین، نمی‌توان آن را در همه موارد صرفاً فرایندی مقطعی و پیکرسنجی دانست (ویلیامز و رایلی^۳؛ ۲۰۰۰؛ ابوت و کالینز^۴؛ ۲۰۰۴؛ واینس و همکاران^۵؛ ۲۰۰۸). توسعه استعداد^۶ نیز به پشتیبانی از مسیر پیشرفت در محیط‌های مناسب مربوط می‌شود (مارتیندیل و همکاران^۷؛ ۲۰۰۷؛ هنریکسن و همکاران^۸؛ ۲۰۱۰؛ بیکر و همکاران^۹؛ ۲۰۱۸). استعدادگستری در تعریف این پژوهش، بر سازوکارهای توزیع فرصت و رفع موانع مالی، فضایی، اجتماعی، زمانی و نهادی تمرکز دارد. مراد از فرصت، امکان قابل استفاده برای حرکت، بازی و ورزش است؛ وجود مکان و فضای مناسب، استطاعت پرداخت هزینه و پذیرش اجتماعی باید با زمان قابل استفاده کودک و خانواده و زمان بندی متناسب خدمات همراه شود. این کارکرد با ورزش همگانی، استعدادیابی و توسعه استعداد ارتباط و همپوشانی دارد و برای بررسی آن، سن شناسایی استعداد در نوزادی یا یک مرحله مستقل زیستی فرض نمی‌شود.

بررسی نظام‌مند وضعیت موجود ورزش ایران نشان می‌دهد که چرخه تأمین استعدادها و ورزشی کشور با نابرابری‌های عمیق ساختاری و منطقه‌ای مواجه است. پژوهش‌های داخلی متعدد بر ابعاد گوناگون این چالش صحنه گذاشته‌اند: رهبر و همکاران (۲۰۲۱) و گوهررستنی و همکاران (۲۰۲۰) به گسست میان نهادی میان وزارت ورزش و جوانان و وزارت آموزش و پرورش در سیاست‌گذاری ورزش پایه اشاره کرده‌اند؛ یانپی و همکاران (۲۰۲۳) نشان داده‌اند که وضعیت اقتصادی-اجتماعی خانواده، تعیین‌کننده اصلی مسیر ورزشی کودکان است؛ و حسینی عسگرآبادی و ظهراپی (۲۰۲۳) موانع فرهنگی-اجتماعی مشارکت کودکان در ورزش پایه مناطق محروم، به‌ویژه دختران، را تبیین نموده‌اند. از منظر پیامدی نیز، تحلیل ضیاء و همکاران (۲۰۲۵) از عملکرد تاریخی کاروان‌های ورزشی ایران در رقابت‌های بین‌المللی حاکی از تمرکز شدید مدال‌آوری کشور در تعداد محدودی از رشته‌های انفرادی سنتی (نظیر کشتی، وزنه‌برداری و تکواندو) است؛ در حالی که سهم رشته‌های پایه، پرمدال و فراگیرتر (نظیر دوومیدانی، شمشیر و ژیمناستیک) و همچنین سهم جامعه بانوان، به دلیل فقدان زیرساخت‌های گسترش‌محور در سنین پایه، به‌طور معناداری ناچیز باقی مانده است. نظری و تابش (۲۰۱۹) و اسدی و همکاران (۲۰۱۷) نیز مؤید آن‌اند که هزینه‌های فراینده ورود به آکادمی‌های ورزشی خصوصی، عملاً سازوکار ورود به ورزش پایه را برای خانواده‌های دهک‌های درآمدی پایین طبقه‌ای کرده است. مطالعه فراترکیب دشتی مومن‌آبادی و همکاران (۲۰۲۶) نیز با سازمان‌دهی مدیریت استعداد در پنج مقوله کشف، شناسایی، انتخاب، توسعه و حفظ و نگهداری، بر هماهنگی نهادها و حمایت از مسیر ورزشکار تأکید دارد. همچنین مطالعه مدل استعدادگذاری در ورزش دشتی مومن‌آبادی و همکاران (۲۰۲۶) نیز بر حمایت از گذار بازیکنان به نقش‌های پس از دوران بازی و حفظ سرمایه انسانی ورزش متمرکز است. در امتداد این نگاه یکپارچه، مسئله پژوهش حاضر تبیین سازوکارهای توزیع عادلانه فرصت‌های حرکت، بازی و مشارکت ورزشی در کودکی و نوجوانی است.

¹ Eime et al

² Downward et al

³ Talent Identification - TID

⁴ Williams & Reilly

⁵ Abbott & Collins

⁶ Vaeyens et al

⁷ Talent Development - TDE

⁸ Martindale et al

⁹ Baker et al

اهمیت و ضرورت پرداختن به این پژوهش در چند سطح بنیادین قابل صورت‌بندی است: در سطح نظری، این مطالعه با کشف مقوله‌ای نظری برای دوران پیش از گزینش نخبگی، خلأ مفهومی موجود در ادبیات مدیریت ورزش را برطرف می‌سازد؛ در سطح سیاستی و حاکمیتی، نتایج این پژوهش ابزاری راهبردی در اختیار نهادهای فرادستی (از جمله شورای عالی انقلاب فرهنگی، وزارت ورزش و جوانان، و وزارت آموزش و پرورش) قرار می‌دهد تا با طراحی اسناد بین‌بخشی، از هدررفت سرمایه‌های انسانی و توسعه نامتوازن جلوگیری کنند؛ و در سطح عملیاتی و ذی‌نفعان میدانی، این الگو نقشه راهی برای فدراسیون‌ها، هیئت‌ها، باشگاه‌ها، مربیان پایه و خانواده‌های کم‌برخوردار در مناطق دور دست ترسیم می‌کند تا دسترسی عادلانه به آموزش‌های باکیفیت تضمین شود.

بر این اساس، پژوهش حاضر در سنت نظریه داده‌بنیاد گلگیری در پی صورت‌بندی روابط میان مقولات مرتبط با دسترسی عادلانه به فرصت‌های مشارکت است. پرسش محوری چنین تدوین می‌شود: چارچوب ملی استعدادگستری برای توزیع عادلانه فرصت‌های متناسب حرکت، بازی و ورزش در کودکی و نوجوانی، در دامنه پوشش پیشنهادی تولد تا ۱۸ سال، از دیدگاه خبرگان چگونه صورت‌بندی می‌شود و روابط میان ابعاد آن چگونه دغدغه نابرابری در دسترسی را تبیین می‌کند؟ این پرسش معطوف به طراحی چارچوب حمایتی است و تعیین سن زیستی آغاز یا پایان استعداد ورزشی را هدف نمی‌گیرد.

روش‌شناسی

پژوهش حاضر با رویکرد کیفی و بر مبنای روش نظریه داده‌بنیاد کلاسیک (گلگیری، ۱۹۹۸) انجام شد که هدف آن کشف یک مقوله کانونی نظری برآمده از داده‌های میدانی، بدون تحمیل چارچوب‌های از پیش تعیین‌شده، است. میدان پژوهش (مشارکت‌کنندگان) شامل خبرگان و صاحب‌نظرانی بود که در حوزه‌های توسعه ورزش پایه، ورزش حرفه‌ای و قهرمانی، سیاست‌گذاری ورزشی و مدیریت استعداد دارای تخصص اجرایی یا پژوهشی هستند. ترکیب گروه خبرگان از تنوع تخصصی و سازمانی بالایی برخوردار بود و شامل اعضای هیئت علمی دانشگاه‌ها، مربیان بین‌المللی رده‌های پایه، مدیران و دبیران هیئت‌ها و فدراسیون‌های ورزشی، یک کارشناس رسمی دادگستری، و یک نماینده مجلس شورای اسلامی با پیشینه فعالیت در حوزه ورزش بانوان (Q20) بود (جدول ۱). این مقاله به بخش استعدادگستری از طرح گسترده‌تر رساله «طراحی چرخه عمر استعداد در ورزش حرفه‌ای ایران» مربوط است. چارچوب توسعه بلندمدت ورزشکار و چرخه عمر محصول در آن طرح، مبانی مفهومی بررسی چرخه بودند. دامنه تولد تا ۱۸ سال، برگرفته از صورت‌بندی خبرگان درباره قلمرو حمایت، در این مقاله به‌عنوان تعریف عملیاتی پوشش چارچوب به کار می‌رود؛ این محدوده، قالبی برای تحمیل مقولات کدگذاری نبود. مطالعه حاضر ساختار و روابط چارچوب را از دیدگاه خبرگان بررسی می‌کند و سن آغاز استعدادیابی یا اعتبار زیستی مرزهای سنی را مستقیماً اندازه‌گیری و آزمون نکرده است.

فرایند نمونه‌گیری در دو گام متوالی صورت گرفت: در گام نخست، نمونه‌گیری هدفمند با انتخاب آگاهانه افرادی که به دلیل جایگاه سازمانی یا شهرت علمی، غنی‌ترین اطلاعات اولیه را در اختیار داشتند (نظیر Q1، Q2، Q8 و Q10) انجام شد. در گام دوم و پس از تحلیل مقایسه‌ای داده‌های اولیه و ظهور نخستین مفاهیم، پژوهشگر بر اساس منطق نمونه‌گیری نظری، به‌طور هدفمند به دنبال مشارکت‌کنندگانی رفت که بتوانند خلأهای مفهومی نوظهور را پوشش دهند؛ برای نمونه، پس از ظهور مقوله «تابرابری جنسیتی» در مصاحبه دوم، متخصص توسعه ورزش بانوان (Q6) و نماینده مجلس با پیشینه فعالیت در حوزه بانوان (Q20) به نمونه افزوده شدند؛ به دنبال بروز مقوله «محرومیت جغرافیایی»، خبرگان مناطق روستایی و عشایری (Q3 و Q5) وارد نمونه شدند؛ و در پی برجسته شدن بُعد «حقوقی-تقنینی»، کارشناس رسمی دادگستری (Q18) به مصاحبه دعوت شد. این چرخه تکرار شد تا در مصاحبه پانزدهم، هیچ مفهوم یا کد باز جدیدی از داده‌ها ظهور نکرد.

معیارهای ورود مشارکت کنندگان به گونه‌ای دوگانه و موضوع محور تعیین شد تا از پذیرش افراد با تجربه نامرتب جلودگی شود:

(الف) مسیر اجرایی-میدانی: حداقل ده سال تجربه اجرایی مستند و مستقیم در نظام ورزش پایه یا مدیریت کلان ورزش کشور (مربوگری رسمی رده‌های سنی پایه، ریاست/دبیری هیئت‌ها و فدراسیون‌ها، یا مسئولیت‌های ستادی حاکمیتی)، مستند به احکام رسمی؛

(ب) مسیر علمی-پژوهشی: حداقل ده سال فعالیت دانشگاهی همراه با تألیفات علمی که به‌طور مشخص و متمرکز به ورزش پایه، استعدادیابی/استعدادپروری، عدالت ورزشی یا سیاست‌گذاری ورزش مرتبط باشد. بر این اساس، افرادی با سابقه پژوهشی پراکنده و بی‌ارتباط با موضوع، از گزینش کنار گذاشته شدند (جدول ۱).

در مجموع، با ۲۰ خبره طراز اول مصاحبه عمیق نیمه‌ساختاریافته صورت گرفت. دلیل این تعداد، محصول منطق اشباع نظری بود، نه عددی از پیش تعیین شده: تحلیل مقایسه‌ای نشان داد آخرین کد باز نوپدید در مصاحبه پانزدهم ظهور کرد؛ از مصاحبه شانزدهم به بعد (Q16 تا Q20) هیچ کد یا مقوله جدیدی پدیدار نشد و داده‌های تازه تنها به غنای ویژگی‌های مقولات موجود افزودند (جدول ۲). به بیان دقیق‌تر، اشباع نظری به‌طور تدریجی از مصاحبه پانزدهم محسوس شد. برای اطمینان از پایداری این وضعیت و پیشگیری از خطر اشباع کاذب، پژوهشگر به جای توقف فوری، پنج مصاحبه تکمیلی دیگر (Q16 تا Q20) را با گزینش هدفمند از میان خبرگانی با تخصص متفاوت (علم تمرین، آنالیز داده، حقوق ورزشی، جغرافیای ورزشی، سیاست‌گذاری بانوان) انجام داد. عدم ظهور هیچ کد باز جدید در این پنج مصاحبه، شاهد تجربی بر تثبیت اشباع نظری است.

گردآوری داده‌ها از طریق مصاحبه‌های عمیق نیمه‌ساختاریافته (میانگین ۶۰ دقیقه) و به سه شیوه حضوری (۱۲ نفر)، تلفنی (۷ نفر) و برخط (۱ نفر) صورت گرفت. تحلیل داده‌ها با روش مقایسه مستمر^۱ (گلیر و استراوس، ۱۹۶۷) در سه سطح کدگذاری باز، انتخابی و نظری انجام شد؛ کدهای باز از طریق مقایسه مستمر رویداد با رویداد و مفهوم با مفهوم، در مقولات آدغام و در نهایت روابط میان مقولات حول یک مقوله کانونی نظریه‌پردازی شد. برای مدیریت و سازمان‌دهی حجم بالای داده‌های متنی از نرم‌افزار مکس کیودا^۲ (نسخه ۲۰۲۰) به عنوان ابزار کمکی مدیریت داده استفاده شد؛ تحلیل مفهومی و نظریه‌پردازی به صورت دستی توسط پژوهشگر انجام گرفت.

به منظور تضمین استحکام علمی، معیارهای چهارگانه گوبا و لینکلن^۳ (۱۹۹۴) رعایت شدند: اعتبارپذیری^۴ از طریق (۱) تعامل طولانی مدت با میدان و داده‌ها در بازه‌ای نزدیک به ده ماه گردآوری و بازخوانی مکرر داده‌ها، (۲) مثلث‌سازی منابع از طریق انتخاب خبرگانی با پیشینه‌های حرفه‌ای متفاوت (اجرایی، دانشگاهی، حقوقی، تقنینی) و بررسی اسناد مرتبط به عنوان منبع تکمیلی برای مقایسه و تأیید شواهد، و (۳) بازبینی همکار پژوهشی^۵ که در آن یک پژوهشگر مستقل آشنا به منطق نظریه داده‌بنیاد گلیرزی، فرایند استخراج مفاهیم و مقولات را نقد و بازبینی کرد،

¹ Premature Saturation

² Constant Comparative Method

³ Glaser & Strauss

⁴ Categories

⁵ Core Category

⁶ MAXQDA

⁷ Guba & Lincoln

⁸ Credibility

⁹ Prolonged Engagement

¹ Triangulation

¹ Peer Debriefing

حاصل شد. مصاحبه‌ها به سه شیوه حضوری، تلفنی و برخط انجام شدند؛ این موارد صرفاً شیوه‌های اجرای مصاحبه بودند و به‌عنوان مثلث‌سازی در نظر گرفته نشدند.

انتقال‌پذیری^۱ از طریق ارائه توصیف غلیظ و دقیق^۲ از بستر پژوهش و ویژگی‌های جمعیت‌شناختی و حرفه‌ای مشارکت‌کنندگان (جدول ۱) فراهم شد تا خواننده بتواند درباره قابلیت کاربرد یافته‌ها در بافت‌های مشابه قضاوت کند. اطمینان‌پذیری^۳ از طریق مستندسازی نظام‌مند مسیر پژوهش^۴ تأمین شد؛ بدین ترتیب که کلیه گام‌های گردآوری داده (خلاصه مکتوب مصاحبه‌ها)، یادداشت‌های نظری^۵ نگاشته‌شده در حین کدگذاری، و کاربرگ‌های کدگذاری (شامل گفتاوردهای خام، کد باز، کد انتخابی/مقوله و کد نظری/بعد اصلی) به‌طور کامل ثبت و نگهداری شد تا مسیر منتهی از داده خام به مقولات نظری، برای هر ناظر بیرونی قابل ردیابی و بازسازی باشد.

تأییدپذیری^۶ از طریق بازتابی بودن پژوهشگر که پیش‌فرض‌ها و تجربه شخصی خود را در یادداشت‌های نظری مجزا از کدگذاری ثبت می‌کرد تا از تحمیل آن‌ها بر داده‌ها پرهیز شود و همچنین محاسبه ضریب توافق بین کدگذاران تضمین شد. برای سنجش کمی توافق بین کدگذاران، از ضریب پی‌اسکات^۸ (اسکات، ۲۰۰۸) استفاده شد. کدگذاری در دو سطح انجام گرفت: کدگذار اول، پژوهشگر اصلی (نویسنده اصلی) بود که تمامی ۲۰ مصاحبه را کدگذاری کرد. کدگذار دوم، یک پژوهشگر مستقل با تخصص مدیریت ورزشی و آشنا به نظریه داده‌بنیاد بود که به‌طور مستقل و بدون اطلاع از کدگذاری‌های اولیه، حدود ۲۵ درصد از حجم داده‌ها معادل پنج مصاحبه (Q3، Q7، Q11، Q15، Q19) که به‌عمد برای پوشش هر سه شیوه مصاحبه (حضوری/تلفنی/برخط) و تنوع تخصصی خبرگان انتخاب شده بودند را کدگذاری کرد. توافق بین دو کدگذار روی مجموعاً ۱۴۳ واحد معنایی استخراج‌شده از این پنج مصاحبه محاسبه شد. فرمول ضریب به‌صورت $\pi = (Po - Pe) / (1 - Pe)$ است که در آن Po درصد توافق مشاهده‌شده و Pe درصد توافق موردانتظار بر اساس توزیع تجمعی^۱ مقولات است. انتخاب این ضریب به‌جای درصد توافق ساده^۲ به این دلیل بود که پی‌اسکات، توافق تصادفی را کنترل می‌کند و برای کدگذاری مقوله‌ای دو-کدگذار با فرض توزیع مشترک مقولات مناسب‌تر است. مقدار محاسبه‌شده برابر با ۰٫۹۱ بود که بیانگر سطح توافق بسیار بالا و اعتمادپذیری مطلوب فرایند کدگذاری، برای زیرنمونه ۲۵ درصدی مذکور است، نه کل ۲۰ مصاحبه. پس از محاسبه ضریب، اختلاف‌نظرهای موجود (کمتر از ۹ درصد واحدها) میان دو کدگذار از طریق بحث و بازبینی مشترک رفع و کدگذاری نهایی تثبیت شد.

یافته‌ها

تحلیل داده‌ها با روش مقایسه مستمر و بر پایه سه سطح کدگذاری باز، انتخابی و نظری گلگیری انجام شد. در دور نخست تحلیل، ۱۵۰ کد باز اولیه و ۳۰ مؤلفه پدیدار شد؛ اما ادامه مقایسه مستمر و اجرای کام «تجدید»^۳ نشان داد شماری از

¹ Transferability

² Thick Description

³ Dependability

⁴ Audit Trail

⁵ Theoretical Memos

⁶ Confirmability

⁷ Reflexivity

⁸ Scott's Pi

⁹ Scott

¹ Meaning Unit 0

¹ Pooled 1

¹ Simple Percent Agreement 2

¹ Delimiting 3

کدها و مؤلفه‌ها هم‌پوشانی مفهومی دارند. پس از تلخیص و ادغام، چارچوب نهایی به ۸۲ کد باز متمایز، ۲۰ مؤلفه و شش بعد نظری تقلیل یافت که همگی حول یک متغیر هسته سازمان یافتند. پیش از ارائه ساختار کدگذاری، لازم است مبنای انتخاب مشارکت‌کنندگان تبیین شود؛ چراکه برخورداری از یک جایگاه رسمی (مانند نمایندگی مجلس یا قهرمانی ورزشی) به تنهایی معیار خبرگی در این پژوهش نبود، بلکه تجربه یا تخصص مستند و مرتبط با فرآیند توسعه ورزش پایه، عدالت دسترسی یا سیاست‌گذاری استعداد ملاک‌گزینهش قرار گرفت. برای نمونه، حضور مشارکت‌کننده دارای سابقه نمایندگی مجلس (Q20) نه به واسطه این عنوان، بلکه به دلیل تجربه مستند وی به عنوان مشاور امور بانوان در نهادهای ورزشی و قهرمانی سابق در سطح بین‌المللی توجیه‌پذیر است که امکان تحلیل هم‌زمان بُعد قانون‌گذاری و بُعد جنسیتی را فراهم می‌کرد. به همین ترتیب، هر یک از مشارکت‌کنندگان بر اساس پیوند مستقیم/تخصص/تجربه با حداقل یکی از ابعاد نظری پژوهش انتخاب شدند؛ جدول ۱ این مشخصات جمعیت‌شناختی را ارائه می‌دهد.

جدول ۱. مشخصات جمعیت‌شناختی مشارکت‌کنندگان پژوهش

Table 1. Demographic characteristics of research participants

کد Code	سن Age	تحصیلات Education	سمت و شناسنامه تخصصی Position and Professional Profile	رشته/حوزه Discipline / Strand	محل/مناطق خدمت و فعالیت Location/Areas of Service and Activity	سابقه Background
Q1	48	دکتری	عضو هیئت علمی و سرپرست نظارت بر تیم‌های ملی ایران	مدیریت ورزشی	تهران-کرج	22
Q2	44	دکتری	استاد دانشگاه و پژوهشگر حوزه جامعه‌شناسی، عدالت و مدیریت ورزشی	جامعه‌شناسی و مدیریت ورزش	خراسان رضوی	18
Q3	39	دکتری	کارشناس شهرداری در حوزه ورزش و جوانان منطقه محروم	تربیت بدنی-عمومی	سیستان و بلوچستان	14
Q4	35	کارشناسی‌ارشد	استاد دانشگاه، مربی سطوح پایه والیبال و متخصص روان‌شناسی ورزش	روان‌شناسی ورزش	خراسان رضوی-آذربایجان شرقی	12
Q5	41	دکتری	رئیس هیات بازی‌های بومی محلی و ورزش عشایری	توسعه ورزش	خراسان شمالی	16
Q6	46	دکتری	مدرس فدراسیون و متخصص توسعه ورزش بانوان	مدیریت ورزشی	خراسان رضوی-تهران	20
Q7	38	دکتری	مربی درجه ۱ بین‌الملل و استعدادیاب تیم‌های ملی رده‌های پایه استان	فوتبال	بابل-فارس	13
Q8	55	دکتری	استاد دانشگاه و پژوهشگر حوزه توسعه پایدار ورزش و رئیس اسبق هیات فوتبال شهرستان آمل	مدیریت ورزشی	مازندران	30
Q9	43	کارشناسی‌ارشد	مربی درجه یک بین‌الملل و مسئول رده‌های پایه باشگاه	والیبال	خراسان جنوبی-آذربایجان غربی	19
Q10	85	دکتری	استاد تمام عضو هیئت علمی و معاون سابق سازمان تربیت بدنی جمهوری اسلامی ایران	تربیت بدنی	تهران-مازندران	60
Q11	52	کارشناسی‌ارشد	دبیر هیات ورزش‌های جانبازان و معلولین استان‌های محل خدمت/فعالیت	علوم ورزشی	خراسان رضوی-خوزستان	30

35	خراسان رضوی	مدیریت ورزشی	مدیرکل اسبق ورزش استان	دکتری	62	Q12
17	تهران-خراسان رضوی	شنا	هیات علمی دانشگاه، مربی و کارشناس پایه شنا	دکتری	42	Q13
25	تهران	مدیریت ورزشی	استادیار و پژوهشگر حوزه ورزش همگانی	دکتری	48	Q14
21	خراسان رضوی-کردستان	کشتی	استاد دانشگاه، قهرمان جهان و دبیر هیات کشتی استان (منطقه محروم)	کارشناسی ارشد	45	Q15
27	خراسان رضوی-اردبیل	وزنه برداری-علم تمرین	قهرمان و پیشکوست وزنه برداری، عضو هیئت علمی و متخصص علم تمرین، رئیس هیات وزنه برداری استان	دکتری	50	Q16
12	تهران-یزد-هندوستان-عراق	علوم ورزشی	آنالیزور تیم های ملی و باشگاهی	کارشناسی ارشد	37	Q17
29	خراسان رضوی	مدیریت ورزشی	استاد و هیات علمی دانشگاه، کارشناس رسمی دادگستری	دکتری	48	Q18
20	تهران	بسکتبال	مدرس دانشگاه، دکتری جغرافیا، دبیر هیات بسکتبال شهرستان محروم، سرمربی آکادمی پایه والیبال	دکتری	44	Q19
23	خراسان رضوی-همدان	مدیریت ورزشی	استاد دانشگاه، نایب قهرمان مسابقات اقیانوسیه، مسئول و مشاور امور بانوان و نماینده مجلس شورای اسلامی	دکتری	48	Q20

تحلیل جدول ۱ نشان می دهد ترکیب مشارکت کنندگان، هر شش بُعد نظری پژوهش را به طور مستقیم پوشش می دهد. از حیث سطح تحصیلات آکادمیک، ۱۵ نفر (۷۵ درصد) دارای مدرک دکتری تخصصی و ۵ نفر (۲۵ درصد) دارای مدرک کارشناسی ارشد بودند. از منظر جایگاه و نقش سازمانی، حضور استادی دانشگاه، مدیران کلان اسبق، سیاست گذاران، مدرسان فدراسیون ها، مربیان پایه و کارشناسان شاغل در مناطق محروم و عشایری، پوشش هم زمان سطوح سیاست گذاری کلان و اجرای عملیاتی صف را تأمین کرده است. از حیث تخصصی نیز، حضور متخصصان توسعه ورزش بانوان، ورزش معلولین، جامعه شناسی ورزش و روان شناسی کودک در کنار متخصصان رشته های توبی، آبی و انفرادی، تناسب مستقیم نمونه با ابعاد شش گانه مدل را تأیید می کند.

کد گذاری باز

کد گذاری باز از خطوط اول رونوشت مصاحبه ها آغاز شد؛ هر جمله یا عبارت حامل یک ایده مستقل (نقل قول یا پیشنهاد عملیاتی) به عنوان یک واحد کد گذاری در نظر گرفته و با برجستگی برگرفته از زبان مشارکت کننده یا زبان پژوهشگر نام گذاری شد. برای مثال، عبارت «باید فضای امن برای دختران در روستاها ایجاد شود» (Q11) به کد باز «ایجاد فضاهای ورزشی امن و اختصاصی برای دختران» تبدیل شد. مطابق منطق گلیزر، کدهای هر مصاحبه به طور مستمر با کدهای مصاحبه های پیشین مقایسه و پرسش های راهنمای گلیزر («این داده مطالعه چیست؟»، «دغدغه اصلی کنشگر چیست؟» و «او آن را چگونه مدیریت می کند؟») در هر گام تکرار شد. نخستین نشانه های اشباع از مصاحبه پانزدهم پدیدار شد (عدم ظهور کد باز جدید)؛ برای پیشگیری از اشباع کاذب، پنج مصاحبه تکمیلی (Q16 تا Q20) با تخصص های متفاوت انجام شد که در آن ها نیز هیچ کد باز تازه ای ظهور نکرد و صرفاً کدهای پیشین تکرار و اشباع تثبیت شد. این فرآیند به استخراج ۱۵۰ کد باز اولیه منجر شد. اگرچه مفاهیمی مانند عدالت، توزیع فرصت ها و استعداد گستری در سطح مسئله پژوهش و به مثابه مفاهیم حساس کننده اولیه حضور داشتند، ابعاد، مؤلفه ها، روابط میان مقولات و صورت بندی نهایی

متغیر هسته از پیش تعیین نشده بودند و به داده‌ها تحمیل نشدند. نام‌گذاری و تثبیت ساختار نظری نهایی از طریق مقایسه مستمر داده‌ها، کدگذاری خطبه‌خط، نمونه‌گیری نظری و آزمون مکرر تناسب مقولات با داده‌های جدید انجام شد. شش بُعد و صورت‌بندی نهایی متغیر هسته نیز پس از اشباع و در مرحله کدگذاری نظری شکل گرفت.

کدگذاری انتخابی

با پدیدار شدن نشانه‌های متغیر هسته، کدگذاری از حالت باز و همه‌جانبه به حالت انتخابی و محدود تغییر یافت؛ بدین معنا که از آن پس تنها کدهایی پرورش داده شدند که با متغیر هسته پیوند مفهومی مستقیم داشتند و کدهای حاشیه‌ای در مقولات فراگیرتر ادغام یا کنار گذاشته شدند. تلخیص بر پایه سه معیار انجام شد: (۱) اشتراک در نوع سازوکار کنش (مالی، مکانی، اجتماعی، رشدی، نهادی، سنجشی)، (۲) اشتراک در نوع مانعی که رفع می‌کنند، و (۳) وحدت کارکردی نسبت به متغیر هسته. برای نمونه، کدهای باز «رفع موانع فرهنگی مشارکت دختران»، «ایجاد فضاهای ورزشی امن برای دختران» و «تربیت مربیان زن بومی» در مؤلفه «فراگیرسازی جنسیتی» ترکیب شدند.

نکته روش‌شناختی مهم آن که مقایسه مستمر «مؤلفه با مؤلفه» آشکار ساخت که مرز برخی از ۳۰ مؤلفه دور نخست دچار هم‌پوشانی است؛ به‌ویژه در مواردی که واژه «عدالت» به‌طور هم‌زمان در چند بُعد تکرار می‌شد (نظیر «عدالت در توزیع فضایی» ذیل بُعد جغرافیایی و «عدالت در فرصت‌ها» ذیل بُعد نظارتی). برای تأمین معیار تناسب گلیر، یک دور بازنگری تلخیصی اجرا و مرزها بر پایه یک قاعده روشن بازتعریف شد:

- کنش رساندن فرصت (با چه منبعی، در چه مکانی، برای چه گروهی، با چه محتوایی، با چه اقتداری) ذیل ابعاد یک تا پنج قرار گرفت؛

- معیارسازی، سنجش، رصد و پاسخگویی نسبت به چگونگی توزیع همان فرصت‌ها به‌طور یکجا در بُعد شش متمرکز شد. بر این پایه، مؤلفه‌های هم‌پوشان منحل و مصادیق آن‌ها (شاخص محرومیت، فرمول توزیع بودجه، سامانه شفافیت، گزارش‌دهی عمومی) به بُعد شش منتقل شد و شمار مؤلفه‌ها از ۳۰ به ۲۰ و شمار راهکارهای متمایز از ۱۵۰ به ۸۲ کاهش یافت. حاصل آن، چارچوبی است که در آن هیچ مؤلفه‌ای در دو بُعد تکرار نمی‌شود و بازشناختی خواننده نیز کاهش یافته است. معیار ادغام، هم‌معنایی یا هم‌پوشانی مفهومی کدها، تکرار یک کنش با بیان‌های متفاوت، و تعلق چند کد به یک مقوله انتخابی واحد بود؛ کدهای دارای معنای مستقل حفظ شدند. سپس در گام تحدید، مؤلفه‌های تکراری (همپوشان) ادغام و مصادیق مرتبط در مناسب‌ترین بُعد نظری جای‌دهی شدند؛ بنابراین کاهش اعداد ناشی از حذف دلخواه داده‌ها نبود، بلکه حاصل ادغام تحلیلی موارد هم‌پوشان با حفظ رد داده‌ای آنها بود.

کدگذاری نظری

در گام نهایی، ۲۰ مؤلفه در قالب شش کد نظری (بُعد) سازمان یافتند. مطابق تصریح گلیر (۱۹۹۸)، کدگذاری نظری نه جای‌دادن مقولات در الگویی از پیش‌آماده، بلکه کشف آن خانواده کدگذاری نظری است که بهترین توان تبیین روابط پدیدار شده در داده‌ها را دارد. آزمون چند خانواده رقیب (خانواده «درجه‌بندی»، خانواده «مرزها» و خانواده «شش‌سی») نشان داد داده‌های این پژوهش با ترکیبی از خانواده‌های «شرایط-راهبرد-فرآیند-پیامد» بالاترین تناسب را دارند؛ زیرا روایت‌های خبرگان به‌طور مکرر و خودانگیخته حول سه‌گانه «چه چیزی مانع مشارکت می‌شود / چه باید کرد / از کجا می‌فهمیم اثر داشته» شکل گرفته بود. بر این اساس، منطق تفکیک ابعاد در این چارچوب کارکردی است و نه موضوعی: چهار بُعد نخست، عرصه‌های بازتوزیع فرصت را در بر می‌گیرند (منابع مالی، دسترسی فضایی، فرصت اجتماعی و فرصت رشدی) و دو بُعد پایانی، سازوکارهای تحقق و تصحیح آن بازتوزیع را (حاکمیت و هم‌سازی نهادی؛ پایش، شفافیت و پاسخگویی). بر همین پایه «عدالت» در چارچوب

حاضر یک بُعد مستقل و هم‌عرض دیگر ابعاد نیست، بلکه دلالت مشترکی است که در سراسر ابعاد جریان دارد و در متغیر هسته صورت‌بندی می‌شود؛ چنان‌که اکنون سازوکارهای مالی در بُعد یک، سازوکارهای مکانی در بُعد دو، الزامات قانونی حق دسترسی در بُعد پنج و سنج‌ها و نهادهای پاسخگویی در بُعد شش جای گرفته‌اند.

هم‌زمان، متغیر هسته با اتکا به چهار معیار گلیر بازشناسی شد: تناسب (برخاسته از داده و نه تحمیل‌شده)، ارتباط (پاسخ به دغدغه اصلی و مکرر کنشگران)، کارکرد (توان تبیین بیشترین تغییرپذیری در الگوی کنش) و اصلاح‌پذیری. متغیری که این چهار شرط را هم‌زمان برآورده کرد، عبارت است از: «فراهم‌سازی توزیعی و عادلانه فرصت‌های مشارکت ورزشی برای گسترده دامنه استعداد در کودکی و نوجوانی». شاخص تجربی مرکزیت این متغیر آن است که هر ۲۰ مؤلفه بدون استثنا با آن پیوند مستقیم دارند و حذف آن انسجام مفهومی هر شش بُعد را از میان می‌برد، در حالی که حذف هر یک از ابعاد، متغیر هسته را از مین نمی‌برد. جدول ۲ ساختار سه‌سطحی کدگذاری و شکل ۱ صورت‌بندی نظری نهایی را ارائه می‌دهد.

جدول ۲. طراحی چارچوب ملی استعدادگستری در ورزش حرفه‌ای ایران (کدگذاری باز، انتخابی و نظری)

Table 2. Design for the national development of professional sports talent in Iran (open, selective, & theoretical coding)

کدهای نظری (بُعد و خانواده کدگذاری) Theoretical Codes (Dimension and Coding Family)	کدهای انتخابی (مؤلفه) Selected codes (component)	کدهای باز/مصادیق اولیه (مبنای استخراج راهکار عملیاتی) Open codes/initial instances (basis for deriving operational strategies)	کد مصاحبه‌شوندگان Interviewee codes	تراکم مفهومی* Conceptual density*
۱. بازتوزیع منابع مالی (خانواده شرایط-راهبرد) 1.Redistribution of financial resources (Family conditions strategy)	تأمین مالی جبرانی Compensatory financing	تخصیص یارانه ورزش پایه بر پایه شاخص محرومیت توسط سازمان برنامه و بودجه	Q1,Q8,Q12,Q14,Q18	5
		تأسیس صندوق ملی توسعه فراگیر ورزش کودکان توسط وزارت ورزش	Q1,Q12,Q14,Q18	4
		طراحی فرمول توزیع بودجه استانی بر پایه سرانه دسترسی توسط سازمان برنامه	Q2,Q8,Q18	3
		تعیین سهم حداقلی قانونی بودجه ورزش پایه توسط مجلس شورای اسلامی	Q8,Q12,Q18	3
	رفع هزینه‌های بازدارنده خانوار Eliminating prohibitive household costs	پرداخت کمک‌هزینه مشارکت به خانواده‌های کم‌برخوردار توسط بهزیستی	Q3,Q5,Q11,Q15	4
		رایگان‌سازی برنامه‌های ورزش پایه دختران مناطق محروم توسط وزارت ورزش	Q6,Q11,Q16,Q20	4
		تأمین ایاب‌وذهاب کودکان روستایی به مراکز ورزشی توسط هیئت‌های استانی	Q3,Q5,Q15	3
		تأمین بیمه ورزشی و پوشش و لوازم رایگان کودکان محروم توسط وزارت رفاه	Q5,Q11,Q12	3
	مشوق‌های مشارکت بخش خصوصی و محلی Incentives for private and local sector participation	اعطای معافیت مالیاتی به باشگاه‌های فعال در مناطق محروم توسط سازمان امور مالیاتی	Q8,Q12,Q14	3
		اعطای وام و حق‌الزحمه ترجیحی به مربیان مناطق محروم توسط بانک‌های دولتی	Q1,Q9,Q14,Q15	4
		جذب حامیان مالی و خیرین محلی ورزش کودکان توسط هیئت‌های استانی	Q5,Q12,Q15	3

۲. باز توزیع دسترسی فضایی (خانواده شرایط-راهبرد) 2.Redistribution of spatial access (Conditions-Strategy family)	خدمات رسانی سیار و برون مرکزی Mobile and off-site service delivery	پرداخت حق الزحمه ویژه به مربیان ورزش کودکان دارای معلولیت توسط بهزیستی	Q11,Q20	2
		احداث مدارس ورزش سیار در مناطق دورافتاده توسط وزارت ورزش	Q3,Q5,Q12,Q15,Q18	5
		راه اندازی واحدهای ورزشی سیار (ون ورزش) برای روستاها توسط هیئت‌ها	Q3,Q5,Q11,Q15	4
		اعزام مربیان دوره گرد به مناطق عشایری و دورافتاده توسط هیئت‌ها	Q3,Q5,Q15	3
		برپایی اردوهای فصلی و خوابگاه ورزشی کودکان مناطق دور توسط ادارات کل ورزش	Q5,Q12,Q15	3
	هم آوری زیرساخت‌های موجود Synergy of existing infrastructures	تجهیز و فعال سازی فضاهای ورزشی مدارس روستایی توسط آموزش و پرورش	Q5,Q12,Q15,Q18	4
		چندمنظوره سازی فضاهای عمومی روستاها برای ورزش کودکان توسط بنیاد مسکن	Q3,Q15,Q19	3
		استاندارد سازی حداقل سرانه فضای ورزشی کودک در هر منطقه توسط وزارت ورزش	Q5,Q12,Q14	3
		مناسب سازی کالبدی فضاهای ورزشی برای کودکان دارای معلولیت توسط شهرداری	Q4,Q11,Q20	3
		توسعه پلتفرم برخط آموزش ورزش پایه برای مناطق فاقد زیرساخت توسط وزارت ارتباطات	Q5,Q15,Q17,Q19	4
۳. باز توزیع فرصت اجتماعی (خانواده شرایط-راهبرد) 3.Redistribution of Social Opportunity (Family: Conditions-Strategy)	کاهش شکاف دیجیتال آموزشی Reducing the educational digital divide	تولید محتوای آموزشی آفلاین برای مناطق بی اینترنت توسط صداوسیما	Q15,Q17,Q18	3
		تأمین اینترنت و تجهیزات دیجیتال مراکز ورزشی روستایی توسط وزارت ارتباطات	Q5,Q17	2
		آموزش برخط مربیان بومی مناطق دورافتاده توسط فدراسیون‌ها	Q9,Q17,Q19	3
		رفع موانع فرهنگی مشارکت دختران از راه گفت وگو با خانواده‌ها توسط مربیان محلی	Q2,Q4,Q6,Q11,Q16,Q20	6
		ایجاد فضاهای ورزشی امن و اختصاصی برای دختران توسط وزارت ورزش	Q2,Q6,Q11,Q16,Q20	5
	فراگیر سازی جنسیتی Gender mainstreaming	تربیت و جذب مربیان زن بومی در مناطق محروم توسط هیئت‌ها	Q2,Q6,Q11,Q20	4
		برگزاری رویدادهای ورزشی ویژه دختران مناطق محروم توسط هیئت‌ها	Q6,Q11,Q20	3
		تطبیق برنامه‌ها و تجهیزات ورزشی برای کودکان دارای معلولیت توسط متخصصان	Q3,Q4,Q11,Q16,Q20	5
		آموزش مربیان ویژه ورزش کودکان دارای معلولیت توسط فدراسیون و بهزیستی	Q4,Q11,Q16,Q20	4
		اجرای برنامه‌های ورزشی تلفیقی کودکان عادی و دارای معلولیت توسط مراکز	Q4,Q11,Q20	3

توانمندسازی خانواده و جامعه محلی Empowering families and local communities	ایجاد لیگ‌ها و رویدادهای فراگیر کودکان دارای معلولیت توسط فدراسیون مربوطه	Q11,Q20	2
	درگیرسازی حمایتی (نه فشارآور) والدین در ورزش کودکان توسط مراکز پایه	Q1,Q4,Q5,Q7,Q19	5
	جلب مشارکت شوراهای محلی و معتمدان در توسعه ورزش کودکان توسط هیئت‌ها	Q2,Q5,Q12,Q15	4
	ایجاد گروه‌های حمایتی والدین در محلات توسط شهرداری	Q4,Q5,Q7	3
	آگاهی بخشی به خانواده‌های عشایری و روستایی توسط هیئت‌ها و بهزیستی	Q2,Q5,Q15	3
تنوع تجربه حرکتی و پرهیز از تخصصی سازی زودهنگام Variety in movement experiences and avoidance of early specialization	طراحی برنامه‌های چندرشته‌ای و چرخشی برای کودکان توسط فدراسیون‌ها	Q1,Q7,Q9,Q13,Q16,Q19	6
	تدوین محتوای بازی محور و لذت محور متناسب با سن توسط پژوهشگاه علوم ورزشی	Q1,Q4,Q13,Q16,Q19	5
	معرفی رشته‌های بومی و متناسب با اقلیم محلی توسط هیئت‌های استانی	Q5,Q7,Q9,Q15	4
	برگزاری جشنواره‌های فصلی رشته‌آزمایی برای کودکان توسط فدراسیون‌ها	Q7,Q13,Q19	3
	تربیت مربی و صدور گواهینامه تخصصی ورزش پایه توسط فدراسیون‌ها	Q1,Q9,Q13,Q19	4
4. بازتوزیع فرصت رشدی (خانواده راهبرد-فرآیند) 4.Redistribution of Growth Opportunities (Strategy-Process Family)	برگزاری دوره‌های بازآموزی مربیان مناطق محروم توسط هیئت‌ها	Q7,Q13,Q15	3
	آموزش معلمان تربیت بدنی در هدایت رشدی کودکان توسط دانشگاه فرهنگیان	Q7,Q10,Q13	3
	جذب مربیان داوطلب از میان دانشجویان تربیت بدنی توسط دانشگاه‌ها	Q9,Q16,Q19	3
	گروه بندی کودکان بر پایه سن زیستی/سطح مهارت و اصلاح اثر سن نسبی توسط مربیان	Q4,Q12,Q16,Q18	4
	پرهیز از حذف زودهنگام کودکان دیررس بالغ توسط مراکز و مربیان	Q4,Q16,Q18,Q20	4
عدالت رشدی و مسیر ارجاع Developmental Equity and the Referral Pathway	تدوین ابزار بومی سنجش مهارت حرکتی متناسب با هر مرحله رشدی و تشکیل پرونده رشد متناسب با سن در دامنه پوشش پیشنهادی از تولد تا ۱۸ سال، با تفکیک پایش رشد از سنجش استعداد تخصصی توسط دانشگاه‌ها	Q4,Q10,Q13,Q16	4
	تدوین پروتکل ارجاع تدریجی کودکان مستعد به مرحله استعدادیابی توسط فدراسیون‌ها	Q1,Q7,Q9,Q13,Q19	5
	پایش سلامت جسمانی و روانی کودکان در برنامه‌های پایه توسط پزشکان ورزشی	Q4,Q16,Q20	3
	پیشگیری از آسیب و منع فشار نتیجه گرایی بر کودکان توسط متخصصان	Q4,Q11,Q16	3

Safeguarding and nurturing a child's personality	اجرای برنامه ملی آموزش مهارت‌های زندگی و ارزش‌های ورزشی توسط وزارت ورزش	Q1,Q4,Q13,Q14	4
	تقویت مهارت‌های اجتماعی از راه فعالیت‌های گروهی توسط مربیان	Q4,Q13,Q19	3
Institutionalization within the formal education system	ادغام برنامه استعدادگستری در نظام آموزش و پرورش	Q1,Q8,Q10,Q18	4
	توسط شورای عالی		
	افزایش ساعات ورزش دوره ابتدایی توسط آموزش و پرورش	Q3,Q7,Q10,Q13,Q15	5
	تدوین برنامه درسی چندمهارتی ورزش پایه توسط شورای عالی آموزش و پرورش	Q7,Q10,Q13,Q19	4
	ایجاد پیوند رسمی میان مدارس و مراکز ورزش پایه توسط آموزش و پرورش	Q8,Q10,Q13	3
Cross-sectoral alignment and national policy	تدوین سند ملی استعدادگستری و آیین‌نامه اجرایی آن توسط هیئت وزیران	Q1,Q8,Q12,Q14,Q18	5
	تشکیل کمیته ملی سه‌جانبه (ورزش، آموزش و پرورش، بهداشت) توسط دولت	Q1,Q12,Q14,Q18	4
	تدوین تفاهم‌نامه تقسیم وظایف و برگزاری جلسات فصلی توسط معاونت رئیس‌جمهور	Q8,Q14,Q18	3
	استقرار کمیته‌های استانی هم‌سازی و پایش توسط ادارات کل ورزش و جوانان	Q12,Q14,Q18	3
	تدوین پروتکل عدالت دسترسی فارغ از جنسیت و توان توسط وزارت ورزش	Q2,Q4,Q11,Q12,Q20	5
Legislation on the right to equal access	تصویب قانون حمایت از حق دسترسی برابر کودکان به ورزش توسط مجلس	Q2,Q12,Q14,Q18	4
	تضمین سهمیه برابر دختران در برنامه‌های ملی ورزش پایه توسط وزارت ورزش	Q6,Q11,Q16,Q20	4
	تدوین منشور حقوق کودک در ورزش پایه توسط کمیته ملی المپیک	Q2,Q11	2
	تدوین استانداردهای ملی تأسیس و اعتبارسنجی مراکز ورزش پایه توسط وزارت ورزش	Q1,Q8,Q12,Q18	4
	صدور مجوز مشروط به پوشش اقشار محروم برای آکادمی‌های خصوصی توسط وزارت ورزش	Q1,Q12,Q14	3
Standardization and Social Responsibility of Sports Organizations	الزام باشگاه‌های حرفه‌ای به سرمایه‌گذاری در ورزش پایه مناطق محروم توسط فدراسیون‌ها	Q1,Q5,Q8,Q12,Q18	5
	تدوین منشور مسئولیت اجتماعی و جایزه ملی ورزش فراگیر توسط وزارت ورزش	Q8,Q12,Q14	3
	تدوین شاخص ترکیبی دسترسی/محرومیت ورزش پایه توسط پژوهشگاه علوم ورزشی	Q2,Q8,Q12,Q14	4
Data and Monitoring	طراحی نقشه ملی دسترسی به امکانات ورزش کودکان توسط مرکز آمار	Q12,Q15,Q17,Q18	4

۵. حاکمیت و هم‌سازی نهادی

(خانواده ساختار-راهنما)

5.Governance and Institutional Alignment (Structure-Strategy Framework)

هم‌سازی بین‌بخشی و سیاست ملی

Cross-sectoral alignment and national policy

قانون‌گذاری حق دسترسی برابر
Legislation on the right to equal access

استانداردسازی و مسئولیت اجتماعی نهادهای ورزشی
Standardization and Social Responsibility of Sports Organizations

۶. پایش، شفافیت و پاسخگویی

(خانواده بازخورد-پیماند)

نظام داده و رصد نابرابری فرصت‌ها
Data and Monitoring

6. Monitoring, Transparency, and Accountability (Feedback-Outcome Framework)	System for Inequality of Opportunity	راه اندازی سامانه ملی ثبت و پایش مشارکت کودکان توسط وزارت ورزش	Q1,Q5,Q8,Q14,Q18	5
		ایجاد داشبورد آماری تفکیکی مشارکت بر پایه استان و جنسیت توسط مرکز آمار	Q8,Q12,Q14,Q17	4
		استقرار سامانه شفافیت مالی توزیع منابع ورزش پایه توسط وزارت ورزش	Q2,Q12,Q14	3
		استقرار سیستم هشدار زودهنگام برای مناطق کم مشارکت توسط وزارت ورزش	Q14,Q17	2
		تأسیس نهاد ملی نظارت بر عدالت در ورزش پایه توسط دولت	Q12,Q14,Q18	3
	نظارت مستقل و پاسخگویی عمومی Independent oversight and public accountability	تدوین شاخص های ارزیابی عدالت توزیعی توسط پژوهشگاه علوم ورزشی	Q2,Q12,Q18	3
		انتشار گزارش عمومی سالانه عدالت ورزشی توسط وزارت ورزش	Q8,Q12,Q18	3
		استقرار سامانه ثبت شکایات نابرابری و بازرسی ویژه توسط سازمان بازرسی	Q2,Q12,Q18	3
		انجام پژوهش های میدانی مستمر درباره وضع دسترسی کودکان توسط دانشگاه ها	Q2,Q8,Q12,Q18	4
		ایجاد شبکه ملی تبادل تجربه مربیان و هدایت کنندگان استعداد توسط وزارت ورزش	Q1,Q9,Q12,Q17	4
Knowledge Creation and Learning Network	حمایت از رساله ها و پژوهش های حوزه عدالت ورزشی توسط وزارت علوم	Q8,Q14,Q18	3	
	ترجمه و بومی سازی تجربه های موفق جهانی توسعه فراگیر توسط پژوهشگاه	Q2,Q18	2	

* تراکم مفهومی: شمار منابع داده ای (مصاحبه شوندگان) که مفهوم در آن ها پدیدار شده است. این عدد نشانگر پراکندگی مفهوم در میان منابع و ابزار کنترل اشباع است و معیار وزن یا اهمیت نظری مقوله محسوب نمی شود؛ در روش گلیزری، ارتباط مقوله با متغیر هسته (مفهوم) (تعداد) (تعداد) مبنای مرکزیت است.

نتایج تحلیل داده های مستخرج از مصاحبه ها در جدول ۲ نشان می دهد چارچوب حاصل از یکپارچه سازی داده ها شامل شش بُعد نظری، ۲۰ مؤلفه و ۸۲ راهکار عملیاتی متمایز است. منطق تفکیک ابعاد در این چارچوب، نه موضوعی بلکه کارکردی است: چهار بُعد نخست، عرصه های بازتوزیع فرصت را در بر می گیرند (بازتوزیع منابع مالی، دسترسی فضایی، عضویت اجتماعی و مسیر رشد) و دو بُعد پایانی، سازوکارهای تحقق و تصحیح آن بازتوزیع را (حاکمیت و هم سازی نهادی؛ پایش، شفافیت و پاسخگویی). بر این پایه، «عدالت» در چارچوب حاضر یک بُعد مستقل و هم عرض دیگر ابعاد نیست، بلکه همان دلالت مشترکی است که در سراسر ابعاد جریان دارد و در متغیر هسته صورت بندی می شود. همین بازآرایی، همپوشانی نسخه پیشین میان «عدالت در توزیع فضایی» و «عدالت در فرصت ها» را برطرف می کند، چنان که اکنون سازوکارهای مالی در بُعد یک، سازوکارهای مکانی در بُعد دو، الزامات قانونی حق دسترسی در بُعد پنج و سنجه ها و نهادهای پاسخگویی در بُعد شش جای گرفته اند و هیچ مؤلفه ای در دو بُعد تکرار نمی شود. مقایسه مستمر داده ها نشان داد الگوی تکرارشونده ای که بیشترین قدرت تبیین را برای اکثریت مؤلفه ها داشت و بیشترین پیوند را با سایر مقولات برقرار می کرد، فراهم سازی توزیعی و عادلانه فرصت های مشارکت ورزشی در کودکی و

نوجوانی بود؛ این مقوله بر پایه معیارهای گلگیری برای انتخاب متغیر هسته (تکرار در سراسر داده‌ها، ارتباط‌پذیری با مقولات دیگر، توان تبیین تغییرات رفتاری مشارکت‌کنندگان و انتزاع کافی) به‌عنوان متغیر هسته پژوهش برگزیده شد؛ نه به دلیل بالاتر بودن بسامد کدهای مرتبط با آن. در این پژوهش، عدد «تراکم مفهومی» صرفاً به‌عنوان سازوکار کنترل اشباع و کمایش پراکندگی هر مفهوم در میان منابع داده‌ای گزارش شده و هیچ دلالت وزنی، اولویتی یا اهمیتی ندارد.

شکل ۱ صورت‌بندی نظری نهایی داده‌ها را نمایش می‌دهد. برخلاف بازنمایی‌های شعاعی که در آن‌ها نام مدل در کانون قرار می‌گیرد، در اینجا متغیر هسته پژوهش در کانون نشسته است؛ زیرا در نظریه بنیادی کلاسیک، هسته مدل نه عنوان پژوهش، بلکه آن مقوله‌ای است که بیشترین تغییرپذیری در کنش‌کنندگان را تبیین می‌کند و سایر مقوله‌ها معنای خود را در نسبت با آن می‌یابند. پیکان‌های شکل نیز صرفاً روابطی را نشان می‌دهند که در داده‌ها پشتوانه صریح داشتند و از ادعای «تعامل درهم‌تنیده همه ابعاد با یکدیگر» که در داده‌های این پژوهش شاهدهی برای آن یافت نشد پرهیز شده است.

سطح نخست (ابعاد ۱ تا ۳؛ خانواده شرایط): این سه بُعد، موانع ساختاری دسترسی کودک به فرصت‌های حرکت، بازی و ورزش را هدف می‌گیرند و پیکان آن‌ها یک‌سویه به‌سوی هسته است؛ بدین معنا که با کاهش موانع هزینه، مکان و فضا و پذیرش اجتماعی، امکان استفاده از فرصت‌های مشارکت را گسترش می‌دهند. تفکیک مفهومی این سه بُعد بر پایه نوع منبع یا سازوکاری است که بازتوزیع می‌شود، هرچند موانع دسترسی در عمل می‌توانند با یکدیگر ارتباط داشته باشند؛ بُعد یک به جریان مالی، بُعد دو به فاصله و زیرساخت، و بُعد سه به عضویت اجتماعی و پذیرش گروه‌های کنارگذاشته شده (دختران، کودکان دارای معلولیت) می‌پردازد. «فرصت» تنها به رفع محدودیت فرهنگی اشاره ندارد؛ برخورداری از زمان قابل استفاده و هماهنگی زمان‌بندی خدمات با شرایط زندگی کودک و خانواده نیز برای تحقق دسترسی اهمیت دارد. زمان‌بندی در اینجا ملاحظه‌ای اجرایی در تفسیر پیوند ابعاد موجود است و به‌عنوان بُعد یا مؤلفه تازه‌ای از داده‌ها استخراج و گزارش نمی‌شود.

سطح دوم (بُعد ۵؛ خانواده ساختار-راهنما): حاکمیت و هم‌سازی نهادی، نقش دوگانه دارد؛ از یک سو با سند ملی، قانون حق دسترسی برابر و استانداردسازی، به بازتوزیع سطح نخست الزام و مشروعیت حقوقی می‌بخشد (پیکان به‌سوی هسته)، و از سوی دیگر با ادغام برنامه در نظام آموزش رسمی، بستر اجرای بُعد چهارم را فراهم می‌کند.

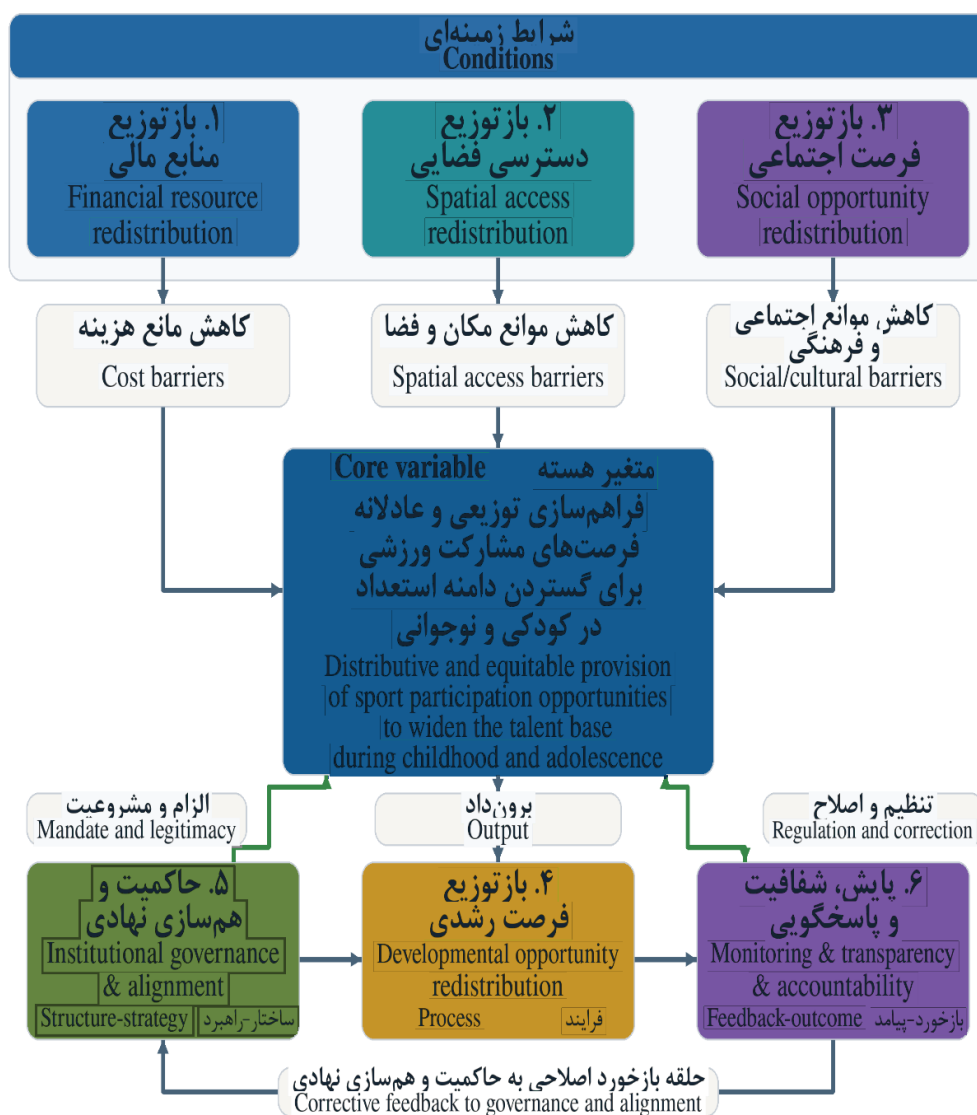
سطح سوم (بُعد ۴؛ خانواده فرآیند): بازتوزیع فرصت‌رشدی، برپادادن فردی متغیر هسته است؛ یعنی حای که فرصت فراهم شده به مسیر رشد حرکتی کودک ترجمه می‌شود. جهت پیکان از هسته به این بُعد است؛ زیرا داده‌ها نشان دادند تا زمانی که دسترسی برقرار نشود، سازوکارهای رشدی (چندرشته‌ای بودن، اصلاح اثر سن نسبی، پرهیز از حذف دیررس‌الغان و پروتکل ارجاع تدریجی) مصداقی نمی‌یابند.

سطح چهارم (بُعد ۶؛ خانواده بازخورد-پیامد): پایش، شفافیت و پاسخگویی، تنها بُعدی است که پیکان دو سویه دارد. این بُعد از یک سو پیامد سنجش‌پذیر کل چرخه است (شاخص محرومیت، سامانه ثبت مشارکت، داش‌بورد تفکیکی) و از سوی دیگر با حلقه بازخورد اصلاحی به بُعد پنجم بازمی‌گردد و امکان تصحیح سیاست را فراهم می‌کند. همین حلقه است که معیار چهارم گلیر اصلاح‌پذیری را در مدل عملیاتی می‌سازد و آن را از یک چارچوب ایستا به سازوکاری خودتصحیح‌گر تبدیل می‌کند.

جمع‌بندی مدل آن است که «عدالت» در این چارچوب نه یک بُعد هم‌عرض دیگر ابعاد، بلکه دلالت مشترک جاری در هسته است؛ ابعاد یک تا سه شرایط تحقق آن، بُعد پنج ضامن الزام آن، بُعد چهار میدان بروز آن در سطح فرد و بُعد شش سازوکار داوری و اصلاح آن است. در صورت‌بندی اصلاح‌شده، «کودکی و نوجوانی» به قلمرو حمایت اشاره دارد و بازه تولد تا ۱۸ سال فقط دامنه پوشش پیشنهادی پژوهش است. تداوم این حمایت به معنای اجرای برنامه واحد در تمام سنین نیست؛ حمایت در سال‌های نخست بر فرصت حرکت و بازی و در مراحل بعدی بر دسترسی به آموزش،

مشارکت و مسیرهای پیشرفت متناسب با آمادگی رشدی متمرکز می شود. این مطالعه مرز زیستی مراحل رشد یا سن حرفه ای شدن را تعیین نکرده است.

چارچوب ملی استعدادگستری National Talent Expansion Framework

ملاحظه احرای، در همه ابعاد: زمان، قابل استفاده و هماهنگی؛ زمان بندی،
Implementation across dimensions: usable time and coordinated schedules
دامنه پیشنهادی، پژوهش: تولد تا ۱۸ سال؛ محتوای حمایت متناسب با رشد
Birth-18 years: proposed coverage; developmentally appropriate support

شکل ۱. مدل مفهومی بازتوزیع فرصت های حرکت، بازی و مشارکت ورزشی در کودکی و نوجوانی (ابعاد برآمده از داده ها با کدگذاری نظری گلگیری؛ فرصت قابل استفاده: زمان، مکان و فضا، هزینه و پذیرش اجتماعی؛ دامنه پوشش پیشنهادی پژوهش: از تولد تا ۱۸ سال)

Figure 1. Conceptual model of redistributing movement, play and sport participation opportunities during childhood and adolescence (data-grounded dimensions; usable opportunities: time, space, cost and social inclusion; proposed study coverage: birth to 18 years)

بحث

پژوهش حاضر با هدف طراحی چارچوب ملی استعدادگستری برای توزیع عادلانه فرصت‌های متناسب حرکت، بازی و ورزش در کودکی و نوجوانی، با دامنه پوشش پیشنهادی تولد تا ۱۸ سال، در پیوند با نظام ورزش حرفه‌ای ایران انجام شد. یافته‌های داده‌بنیاد، شش بُعد نظری بازتوزیع منابع مالی، دسترسی فضایی، فرصت اجتماعی، فرصت رشدی، حاکمیت و هم‌سازی نهادی، و پایش، شفافیت و پاسخگویی را حول متغیر هسته سازمان دادند. سهم نظری این چارچوب، تبیین سازوکارهای حمایتی توزیع فرصت در زنجیره به‌هم‌پیوسته مدیریت استعداد در بافت ایران است. استعدادگستری در این صورت‌بندی، فرایندی پیوسته و مرتبط با سایر حلقه‌هاست که می‌تواند پیش از گزینش رسمی و هم‌زمان با شناسایی و پرورش استعداد جریان یابد. تفکیک کارکرد حمایتی از کارکرد گزینشی، به معنای استقلال ساختاری یا تقدم سنی ثابت نیست. مبانی توسعه بلندمدت و غنی‌سازی محیط ورزشی، برای تفسیر این نقش حمایتی مفیدند (بالی و همکاران، ۲۰۱۳؛ لوید و همکاران، ۲۰۱۵؛ راد و همکاران، ۲۰۲۰؛ رییرو و همکاران، ۲۰۲۱)، اما دامنه دقیق تولد تا ۱۸ سال را به قانون عمومی رشد تبدیل نمی‌کنند. در ادامه، ابعاد چارچوب با توجه به گفتاوردهای خبرگان و سازوکارهای اجرایی در ساختار ورزش ایران بررسی می‌شوند.

نخستین یافته نشان داد که بُعد «بازتوزیع منابع مالی» به‌عنوان شرایط بنیادین فرآیند عمل می‌کند و دربردارنده مؤلفه‌های تأمین مالی جبرانی، رفع هزینه‌های بازدارنده خانوار، مشوق‌های مشارکت بخش خصوصی و محلی است. همان‌گونه که یکی از خبرگان باسابقه مدیریت ورزشی در مصاحبه تصریح کرد: «در ساختار فعلی، ورزش پایه برای خانواده‌های فرودست به یک کالای لوکس تبدیل شده است؛ وقتی وارد به یک آکادمی می‌شوند شهریه‌های سنگین است، ما عملاً استعدادها را بر اساس ضریب جینی کشف می‌کنیم نه سلیستگی حرکتی. تأمین مالی باید خصلت جبرانی و بازتوزیعی پیدا کند» (Q1). در تفسیر این یافته باید گفت توسعه فراگیر استعداد در سنین پایه، بدون جریان مالی پایدار و هدفمند، به اقداماتی مقطعی و ناپایدار تقلیل می‌یابد؛ به‌ویژه در ایران که شکاف اقتصادی عمیقی میان دهک‌های درآمدی وجود دارد. از منظر تبیین سازوکارها، این یافته نشان می‌دهد که پایداری مدل در سطح کلان در گرو استقرار الزامات بودجه‌ای قانونی (نظیر سهم اختصاصی ورزش پایه از اعتبارات ملی) است؛ در سطح میانی مستلزم ایجاد نهادهای مالی واسط نظیر صندوق‌های توسعه فراگیر ورزش کودکان و هدایت مسئولیت اجتماعی باشگاه‌های حرفه‌ای است؛ و در سطح خرد، از طریق سازوکارهای هدفمند نظیر پرداخت کمک‌هزینه مشارکت به خانواده‌های کم‌برخوردار تأمین اقلام و بیمه، و رایگان‌سازی برنامه‌ها برای دختران مناطق محروم کارکرد می‌یابد. این یافته با پژوهش دی بوش و همکاران (۲۰۰۶) که بر ملی‌گذاری هدفمند دولتی را رکن اصلی موفقیت ورزشی پایدار دانستند، با رهبر و همکاران (۲۰۲۱) که منابع مالی را ورودی اصلی سیستم توسعه استعداد معرفی کردند، با سیموانزا (۲۰۲۶) که پایداری منابع را تعیین‌کننده‌ترین عامل برنامه‌های بلندمدت شمردند و با نستروویچ^۱ و همکاران (۲۰۲۵) که بر بعد اقتصادی مدیریت سازمان‌های ورزشی تأکید کردند، همسوست. تبیین این همسویی در آن است که فراگیری واقعی، بدون از میان برداشتن موانع اقتصادی دسترسی، هرگز محقق نمی‌شود. در مقابل، این یافته با دیدگاه بومپا و بوزیچلی^۲ (۲۰۱۹) که بر اقتصاد بازار آزاد و کشف طبیعی استعداد از طریق رقابت آزاد تأکید دارند، ناهم‌سوست؛ چراکه مدل آنان در بستر جوامعی با توزیع نسبتاً عادلانه امکانات طراحی شده، در حالی که در ایران، بدون مداخله مستقیم و ساختاریافته دولت در قالب بازتوزیع منابع، استعدادهای نهفته در دهک‌های محروم هرگز فرصت بروز نخواهند یافت (نظری و تابش، ۲۰۱۹).

¹ Nestorović

² Bompá & Buzzichelli

دومین یافته حاکی از آن بود که بُعد «بازتوزیع دسترسی فضایی» شامل خدمات رسانی سیار و برون مرکزی، هم‌آوری زیرساخت‌های موجود، و کاهش شکاف دیجیتال آموزشی، نقشی محوری در گسترش قاعده هرم ایفا می‌کند. یکی از متخصصان مدیریت ورزشی فعال در مناطق محروم در این زمینه اظهار داشت: «ما نمی‌توانیم منتظر بمانیم تا در هر روستای دورافتاده یک سالن چندمنظوره چندمیلیاردی ساخته شود؛ عدالت فضایی یعنی اگر کودک نمی‌تواند به سالن ورزشی برسد، ورزش و امکانات باید در قالب واحدهای سیار و مربیان اعزامی به در خانه او برود» (Q3). همچنین کارشناس حوزه جغرافیا و ورزش تصریح کرد: «شکاف زیرساختی را باید با هم‌افزایی فضاهای موجود مثل حیاط مدارس روستایی و تولید محتوای آنلاین برای مناطق فاقد اینترنت جبران کرد» (Q19). در تفسیر علمی این یافته می‌توان گفت هرم استعداد ملی زمانی توسعه واقعی می‌یابد که فاصله جغرافیایی از انگیزه حرکتی کودک پیشی نگیرد. سازوکار کارکردی این بعد، برون رفت از تمرکزگرایی کالبدی از طریق احداث مدارس ورزش سیار، اعزام مربیان دوره گرد، مناسب سازی و چندمنظوره سازی فضاهای روستایی و عمومی، و بهره گیری از فناوری‌های دیجیتال کم هزینه برای ارسال بسته‌های مهارتی است. این یافته با نظری و تابش (۲۰۱۹) که نابرابری جغرافیایی را مانع اصلی توسعه استعداد ملی دانستند، با اسدی و همکاران (۲۰۱۷) که فقدان دسترسی مکانی را مهم ترین مانع شناسایی معرفی کردند، با رهبر و همکاران (۲۰۲۱) که بر توزیع متوازن زیرساخت‌ها تأکید کردند، و با هرناندز و همکاران (۲۰۲۳) که نابرابری جغرافیایی را مانع مشارکت خانواده‌های محروم دانستند، همسوست. تبیین این همسویی در آن است که بعد مکانی و جغرافیایی، مانعی عینی و ملموس در مسیر دسترسی کودکان مستعد پیرامونی است. در تفسیر اجرایی این بُعد، فاصله و زیرساخت باید همراه با زمان رفت و آمد و ساعات قابل استفاده فضاها بررسی شوند؛ نزدیکی یک مکان، به تنهایی استفاده پذیری آن را تضمین نمی‌کند. در مقابل، این یافته با دیدگاه تک بعدی تاکر و کالینز (۲۰۱۲) که ژنتیک را متغیر مسلط دانسته و نقش محدودی برای عوامل محیطی-فضایی قائل اند، ناهمسوست؛ چراکه مدل آنان چنین فرض می‌کند که ژنتیک برتر خود مسیر پیشرفت را باز می‌کند، در حالی که داده‌های میدانی نشان می‌دهد استعداد های ژنتیکی بالقوه در غیاب دسترسی فضایی و زیرساخت فیزیکی، پیش از کشف خاموش می‌شوند (حسینی و همکاران، ۲۰۱۳).

سومین یافته نشان داد که بُعد «بازتوزیع فرصت اجتماعی»، که بالاترین تراکم مفهومی را در میان ابعاد به خود اختصاص داد، شامل مؤلفه‌های فراگیرسازی جنسیتی، فراگیرسازی کودکان دارای معلولیت، و توانمندسازی خانواده و جامعه محلی است. یکی از صاحب نظران حوزه ورزش بانوان و سیاست گذاری در این خصوص تأکید کرد: «بزرگ ترین ست در ورزش دختران مناطق محروم، سخت افزار نیست، بلکه انگاره های فرهنگی و نبود مربی زن بومی و فضای امن است؛ اگر اعتماد مادران و ریش سفیدان محلی جلب نشود، نیمی از جمعیت مستعد کشور اساساً وارد چرخه ورزش نمی‌شوند» (Q20). همچنین مربی متخصص حوزه معلولین یادآور شد: «فراگیرسازی یعنی کودک دارای معلولیت در همان محیط ورزشی مدارس و محلات در کنار همسالان خود فعالیت کند، نه اینکه در انزوا بماند» (Q11). این گفتاوردها جنبه اجتماعی و فرهنگی دسترسی را روشن می‌کنند و به معنای تقلیل همه موانع فرصت به فرهنگ نیستند؛ در تفسیر اجرایی، مسئولیت های خانواده و سازگاری زمان فعالیت با برنامه روزانه کودک نیز باید لحاظ شود. در تفسیر این یافته باید گفت استعدادگستری زمانی معنای حقیقی می‌یابد که متغیرهای انتسابی مانند جنسیت، توانمندی جسمانی و طبقه اجتماعی موجب حذف پیشینی نشوند. تبیین نظری این بعد نشان می‌دهد که فراگیرسازی اجتماعی مستلزم ایجاد بستر امن ورزشی، تربیت کادرهای فنی زن بومی، طراحی فعالیت های تلفیقی برای کودکان دارای معلولیت و تبدیل خانواده از یک ناظر منفعل به شریک حمایتی فعال است. این یافته با گانیه (۲۰۰۴) که درگیری فعال محیطی را کاتالیزور تبدیل موهبت به استعداد

دانست، با گاتو و همکاران (۲۰۲۴) که نقش والدین در انگیزش ورزشکاران پایه را حیاتی شمردند، با بیلی و همکاران (۲۰۱۰) که بر بستر اجتماعی خانه و مدرسه تأکید کردند، و با حسینی عسگرآبادی و ظهرابی (۲۰۲۳) که نقش شبکه اطرافیان را تعیین کننده دانستند، همسوست؛ زیرا محیط اجتماعی بلافصل کودک، قوی ترین اهرم تثبیت مشارکت ورزشی است. در نقطه مقابل، این یافته با نتایج فریزر-توماس و همکاران (۲۰۰۸) ناهمسو به نظر می رسد؛ زیرا آنان درگیری والدین را منشأ فشار روانی و دزدگی ورزشی معرفی کردند. تبیین این ناهمسوئی در آن است که نقد فریزر-توماس معطوف به مداخله افراطی و نتیجه محور در محیط های تجاری شده غربی است، در حالی که در بافت این پژوهش، چالش اصلی «کم مشارکتی و مقاومت فرهنگی» است و مدل بر «مشارکت حمایتی، لذت بخش و توانمندساز خانواده» تأکید دارد.

چهارمین یافته حاکی از آن بود که بُعد «بازتوزیع فرصت رشدی» شامل مؤلفه های تنوع تجربه حرکتی و پرهیز از تخصصی سازی زودهنگام، صلاحیت سازی نیروی انسانی پایه، عدالت رشدی و مسیر ارجاع، و صیانت و پرورش شخصیت کودک است. یکی از استادان علم تمرین و استعدادیابی با انتقاد از روش های سنتی ابراز داشت: «در رده ۶ تا ۱۲ سال، تست گیری پیکرسنجی و ثبت رکورد، یک انحراف علمی است؛ کودک در این سن باید از طریق بازی های چرخشی سواد حرکتی کسب کند. غربالگری زودهنگام باعث می شود کودکان متولد نیمه دوم سال یا دیررس بالغان که بعداً قهرمانان بزرگی می شوند، به غلط کنار گذاشته شوند» (Q4). یکی دیگر از مدرسان ملی ورزش پایه افزود: «مربی پایه نباید به دنبال برد در مسابقه باشد، بلکه مأموریت او پیش رشد همه جانبه، محافظت از سلامت روانی کودک و هدایت تدریجی به سمت رشته مناسب است» (Q13). این گفتاوردها بیانگر دیدگاه مشارکت کنندگان درباره خطر حذف زودهنگام و اهمیت کیفیت آموزش اند و نباید به ممنوعیت کلی سنجش متناسب با رشد یا رد همه برنامه های رقابتی تعلیم داده شوند. تأکید خبرگان بر دوره شش تا ۱۲ سالگی، اهمیت آموزش مهارت های بنیادی در کودکی را بازتاب می دهد؛ از داده های این مطالعه نمی توان وجود یک پنجره بحرانی قطعی یا بالاترین بازده مداخله در این بازه را نتیجه گرفت. سواد حرکتی فراپنداری ادامه دار است و تعدیل اثر سن نسبی و هدایت ورزشی نیز باید بر اساس زمینه گزینش، آمادگی فرد و نیاز رشته انجام شود، نه یک مرز سنی ثابت (راد و همکاران، ۲۰۲۰؛ برگرون و همکاران، ۲۰۱۵). سازوکارهای علمی این بعد از طریق اجرای برنامه های چندمهارتی و چرخشی، آموزش معلمان تربیت بدنی بر پایه پداگوژی رشدی اصلاح سوگیری اثر سن نسبی با ردمبندی زیستی، تشکیل پرونده تکاملی کودک و پروتکل ارجاع مرحله ای به استعدادیابی محقق می شود. این یافته با تامپست و همکاران (۲۰۱۴) در زمینه اهمیت بنیادین مهارت های حرکتی، با ریبریو و همکاران (۲۰۲۱) مبنی بر ضرورت تجارب حرکتی غنی و غیرخطی، با راد و همکاران (۲۰۲۰) در خصوص سواد حرکتی لذت محور، و با مارتین دیل و همکاران (۲۰۰۷) پیرامون محیط های توسعه محور مربیگری همسوست. در پیوند با ادبیات سنجش استعداد (ویلیامز و ریلی، ۲۰۰۴؛ تیل و جیگر، ۲۰۲۰)، تأکید چارچوب حاضر بر استفاده زمینه مند و رشد محور از سنجش برای هدایت و حمایت است. مشاهده یک عملکرد مقطعی، به تنهایی برای پیش بینی قطعی موفقیت آینده یا محروم کردن کودک از فرصت مشارکت کافی نیست؛ حمایت جبرانی نیز باید به مانع یا نیاز احراز شده مربوط باشد.

پنجمین یافته نشان داد بُعد «حاکمیت و هم سازی نهادی» دربرگیرنده مؤلفه های نهادینه سازی در نظام آموزش رسمی، هم سازی بین بخشی و سیاست ملی، قانون گذاری حق دسترسی برابر، و استاندارد سازی و مسئولیت اجتماعی نهادهای ورزشی است. یکی از مدیران ارشد اسبق ورزش کشور در این رابطه تصریح نمود: «نظام ورزش پایه در ایران از جزیره ای عمل کردن رنج می برد؛ آموزش و پرورش راه خود را می رود، وزارت ورزش نگاه دیگری دارد و شهرداری ها سلیقه ای عمل می کنند.

¹ Gao² Fraser-Thomas³ Martindale⁴ Williams & Reilly

استعدادگستری نیازمند یک چتر حاکمیتی و سند الزام آور فرابخشی است تا تمام دستگاه‌ها مکلف به همکاری شوند» (Q10). همچنین حقوق‌دان ورزشی حاضر در پژوهش یادآور شد: «عدالت در دسترسی باید به یک حق قانونی تبدیل شود تا هیچ اکادمی یا نهادی نتواند بدون پیوست عدالت اجتماعی فعالیت کند» (Q18). در تفسیر این بعد باید گفت استعدادگستری نیازمند یک اکوسیستم نهادی همگرا است. سازوکار پیونددهنده این بعد، هم‌راستاسازی مأموریت دستگاه‌ها ذیل یک سند ملی فراذستی، انجام برنامه‌های سواد حرکتی در ساعات درس تربیت بدنی مدارس ابتدایی، تدوین استانداردهای اعتباربخشی کانون‌های ورزشی و الزام فدراسیون‌ها و باشگاه‌ها به ایفای مسئولیت اجتماعی در مناطق هدف است. این یافته با دی بوشر و همکاران (۲۰۰۶) که ساختار سازمانی یکپارچه را رکن موفقیت دانستند، با گوهررستمی و همکاران (۲۰۲۰) که بر شبکه‌های نهادی توسعه استعداد تأکید کردند، و با کرسپو^۱ و همکاران (۲۰۲۶) که نقش سیاست‌گذاری کلان را محوری شمردند، همسوست. در مقابل، این یافته با دیدگاه هارتمن^۲ و همکاران (۲۰۱۱) که مداخله نهادی گسترده را عامل بوروکراتیزه‌شدن و کاهش انعطاف‌پذیری محلی می‌دانند، زاویه دارد؛ تبیین این ناهمسویی در آن است که الگوی پیشنهادی این پژوهش، از دیوان‌سالاری متمرکز فاصله گرفته و بر «حاکمیت تسهیل‌گر و شبکه‌ای» متمرکز است که در آن سیاست‌گذاری کلان با عاملیت و استقلال عملیاتی نهادهای محلی تلفیق می‌شود.

ششمین یافته حاکی از آن بود که بُعد «پایش، شفافیت و پاسخگویی» شامل مؤلفه‌های نظام داده و رصد نابرابری فرصت‌ها، نظارت مستقل و پاسخگویی عمومی، و دانش‌سازی و شبکه‌یادگیری است. یکی از صاحب‌نظران جامعه‌شناسی و مدیریت ورزشی در مصاحبه بیان داشت: «ما تا ندانیم کدام شهر، کدام روستا و کدام محله در فقر ورزشی به سر می‌برد، هر برنامه‌ای بنویسیم توزیع رانت خواهد بود؛ باید شاخص محرومیت ورزشی تدوین شود و سامانه‌ای شفاف وجود داشته باشد که افکار عمومی و نهادهای نظارتی عملکرد ما را در برقراری عدالت بسنجند» (Q2). همچنین کارشناس حوزه تحلیل داده‌های ورزشی خاطرنشان کرد: «ارزیابی‌ها نباید در گزارش‌های اداری حبس شود، بلکه باید در قالب داشبوردهای باز، پیوسته بازخورد اصلاحی به سیستم بدهد» (Q17). در تفسیر علمی این یافته می‌توان گفت بدون تعبیه حلقه بازخورد نظارتی، سیستم‌های اجتماعی ناگزیر به سوی بازتولید نابرابری حرکت می‌کنند. از منظر سازوکارهای نظری، این بُعد به عنوان تنها بعد دارای رابطه دوسویه در مدل عمل کرده و نقش خودتصحیح‌گری را ایفا می‌کند؛ بدین صورت که با تدوین شاخص‌های ترکیبی محرومیت، طراحی سامانه‌های شفافیت و نظارت مستقل، داده‌های میدانی را به لایه‌های حاکمیتی باز می‌گرداند تا فرآیند بازتوزیع اصلاح شود. این یافته با رونگن و همکاران (۲۰۱۸) که نظام‌های بدون پایش را عامل هدررفت استعداد دانستند، با کابلی و همکاران (۲۰۰۹) پیرامون ضرورت پایش اثر سن سببی، و با هرناندرز و همکاران (۲۰۲۳) در زمینه حذف موانع ساختاری از طریق شفافیت همسوست. در نقطه مقابل، این یافته با رویکردهای رفتارگرایانه سنتی نشئت‌گرفته از دیدگاه‌هایی چون اسکینر^۳ (۱۹۵۷) که توسعه را صرفاً بر مبنای تقویت بیرونی و رقابت خودکار تحلیل می‌کنند ناهم‌سوست؛ چراکه آن رویکردها فرض را بر حذف طبیعی عناصر ضعیف‌تر می‌گذارند در حالی که مدل حاضر بر «نظارت برابری‌بخش، حمایت‌گر و صیانت از فرصت رشد برای همه» استوار است.

نتیجه‌گیری کلی و پیام مقاله

پژوهش حاضر با صورت‌بندی کیفی «چارچوب ملی استعدادگستری»، سازوکارهای توزیع عادلانه فرصت‌ها را در زنجیره مدیریت استعداد ورزش ایران تبیین می‌کند. دستاورد نظری آن، مفهوم‌سازی یک فرایند حمایتی پیوسته و مرتبط با سایر حلقه‌های این زنجیره است.

¹ Crespo

² Hartmann

³ Skinner

دامنه تولد تا ۱۸ سال، قلمرو پوشش پیشنهادی مبتنی بر صورت‌بندی خبرگان است؛ آغاز آن به بسترسازی برای حرکت و بازی از تولد اشاره دارد و مرز بالای آن، سن ثابت ورود به ورزش حرفه‌ای نیست. محتوای حمایت باید با رشد فرد و الزامات رشته تغییر کند و پس از گزینش رسمی نیز، تا زمانی که موانع فرصت وجود دارند، می‌تواند استمرار یابد. بنابراین، یافته‌ها چارچوبی زمینه‌مند برای گسترش دسترسی ارائه می‌دهند و اثربخشی آن و اعتبار مرزبندی سنی به ارزیابی تجربی نیاز دارد.

مدل نهایی برخاسته از تحلیل داده‌بنیاد گلگیری، نشان داد استعدادگستری پدیده‌ای تک‌بعدی یا صرفاً فنی نیست، بلکه یک منظومه مفهومی متشکل از ۶ بُعد کارکردی، ۲۰ مؤلفه و ۸۲ راهکار عملیاتی است که حول متغیر هسته یعنی «فراهم‌سازی توزیعی و عادلانه فرصت‌های مشارکت ورزشی برای گستردن دامنه استعداد در کودکی و نوجوانی» مفصل‌بندی شده‌اند. ساختار کارکردی این مدل، روابط روشنی را میان شرایط بازتوزیعی (مالی، فضایی و اجتماعی)، پیش‌ران‌های حاکمیتی و سیاستی، میدان فرآیندی رشد حرکتی، و حلقه تصحیح‌گر پایش و شفافیت برقرار می‌سازد که مفهوم عدالت در تاروپود تمامی این سطوح تنیده شده است.

از منظر دلالت‌های کاربردی و پیاده‌سازی مدل، تحقق این چشم‌انداز مستلزم یک عزم هماهنگ و تغییر ساختار در چند لایه است:

- **در سطح حاکمیتی و کلان:** ضروری است شورای عالی انقلاب فرهنگی، مجلس شورای اسلامی و هیئت دولت با تصویب «سند ملی استعدادگستری» تعهدات بین‌دستگاهی میان وزارت ورزش و جوانان، وزارت آموزش و پرورش، وزارت بهداشت و شهرداری‌ها را قانونی ساخته و تخصیص سهم اعتباری پایدار و تضمین فرصت‌های برابر برای دختران و مناطق محروم را الزام‌آور کنند.

- **در سطح فدراسیونی و میانی:** فدراسیون‌ها و هیئت‌های ورزشی باید با عبور از مسابقه‌محوری زودهنگام، کمیته‌های توسعه فراگیر را فعال کرده، برای کودکان آموزش چندمهارتی و بازی‌محور و برای نوجوانان برنامه‌های آموزشی و رقابتی متناسب با آمادگی رشدی و نیاز رشته طراحی کنند. کانون‌های ورزشی را بر اساس شاخص‌های مسئولیت اجتماعی اعتبارسنجی نموده و با راه‌اندازی پایگاه‌های سیار ورزشی، دسترسی را به مناطق دور دست پیوند زنند.

- **در سطح خرد و محلی:** مراکز ورزشی، مدارس و مربیان پایه موظف‌اند با توانمندسازی خانواده‌ها و شوراهای محلی، هماهنگ‌کردن زمان فعالیت‌ها با برنامه مدرسه و شرایط خانواده، فراهم‌کردن زمان استفاده منطقی از فضاهای موجود، ثبت پرونده‌های رشد حرکتی، تعدیل اثر سن نسبی و اجتناب از حذف کودکان دبیرس‌بالغ، فضایی امن به‌نشأت و عاری از اضطراب عملکردی را برای ورود تمامی کودکان به دنیای ورزش فراهم آورند. در سال‌های نخست دامنه پوشش، این حمایت عمدتاً از طریق خانواده، مراقبان و خدمات رشد کودک و با تمرکز بر فرصت حرکت و بازی ایمن اجرا می‌شود؛ اقدامات مدرسه‌ای و گزینشی به مراحل متناسب با آمادگی فرد اختصاص دارند.

در تحلیل نهایی باید اذعان کرد توزیع عادلانه فرصت‌های ورزشی، پیش از آنکه نیازمند اعتبارات کلان عمرانی باشد، در گرو بازنگری در فلسفه مدیریت استعداد و ایجاد هم‌افزایی ساختاری است. محدودیت‌های این پژوهش، شامل اتکای صرف به رویکرد کیفی، محدودیت جامعه آماری به بافت خبرگان داخلی و فقدان پایگاه‌های داده آماری یکپارچه در سطح مناطق کشور است که تعمیم‌پذیری یافته‌ها را مشروط می‌سازد. از این رو پیشنهاد می‌شود پژوهشگران در مطالعات آتی، به اعتبارسنجی کمی این مدل از طریق مدل‌سازی معادلات ساختاری پرداخته، «شاخص ترکیبی محرومیت ورزشی» را برای استان‌های مختلف به توجه به هزینه، مکان و فضا، محدودیت زمانی و موانع اجتماعی طراحی نمایند و در مطالعات طولی، اثربخشی برنامه‌های استعدادگستری را بر نرخ پایداری مشارکت دختران و اقشار کم‌برخوردار مورد سنجش تجربی قرار دهند. شواهد برآمده از این پژوهش حاکی از آن است که بزرگ‌سازی قاعده هرم استعداد می‌تواند زمینه‌ساز سرآمدی پایدارتر در ورزش حرفه‌ای و بین‌المللی کشور باشد و هم‌زمان، گامی در مسیر تحقق عدالت اجتماعی، ارتقای سلامت همگانی و پرورش سرمایه انسانی جامعه به شمار می‌رود؛ هرچند تحقق این پیامدها به ارزیابی تجربی در مطالعات آتی نیازمند است.

محدودیت‌ها

یافته‌های این پژوهش به دلیل ماهیت کیفی و اتکا به ادراک، تجربیات و تفسیر خبرگان منتخب ایرانی، با محدودیت در تعمیم‌پذیری فوری به سایر زمینه‌های اجتماعی-فرهنگی متفاوت مواجه است. همچنین، فقدان داده‌های آماری منسجم و یکپارچه در سطح ملی

درباره نرخ دقیق مشارکت ورزشی کودکان مناطق محروم در زمان انجام پژوهش، تحلیل‌های مقایسه‌ای را با محدودیت‌هایی روبه‌رو ساخت. علاوه بر این، داده‌های پژوهش مستقیماً از کودکان و نوجوانان، والدین، معلمان تربیت‌بدنی، مدیران مدارس و ارائه‌دهندگان ورزش پایه جمع‌آوری نشده است. بنابراین، یافته‌ها صرفاً مبتنی بر دیدگاه‌ها، تجربیات و تفسیرهای ۲۰ نفر از خبرگان منتخب حوزه ورزش است. ممکن است بازتاب‌دهنده کامل دیدگاه‌ها و تجربه‌های تمامی ذی‌نفعان مرتبط با ورزش کودکان در مناطق محروم نباشد. افزون بر این، دامنه تولد تا ۱۸ سال یک تعریف عملیاتی پیشنهادی است و در این مطالعه با داده‌های طولی رشد یا مقایسه نظام‌مند رشته‌ها اعتبارسنجی نشده است. این محدوده نباید به سن آغاز گزینش، سن قطعی حرفه‌ای شدن، یک بسته مداخله یکسان یا پایان ضرورت حمایت عادلانه در سنین بالاتر تعمیم داده شود.

پیشنهاد برای مطالعات آتی

بر اساس محدودیت‌های پژوهش حاضر، پیشنهاد می‌شود در پژوهش‌های آتی، مدل کیفی حاضر با استفاده از روش‌های کمی (مانند مدل‌سازی معادلات ساختاری) در جوامع آماری وسیع‌تر اعتبارسنجی گردد. همچنین، توسعه «شاخص ترکیبی محرومیت ورزشی» برای مناطق و استان‌های مختلف ایران و انجام مطالعات طولی جهت ارزیابی تأثیر عملی اجرای برنامه‌های استعدادگستری بر نرخ مشارکت دختران و کودکان مناطق دورافتاده، می‌تواند مسیرهای پژوهشی سودمندی باشد. بررسی اعتبار دامنه پوشش پیشنهادی و تنظیم محتوای حمایت برای سنین مختلف، بر اساس تفاوت‌های بلوغ، جنسیت، معلولیت، رشته ورزشی و زمان واقعی گذار به سطوح تخصصی و حرفه‌ای نیز ضروری است. این بررسی باید با داده‌های مشارکت و رشد و پیگیری طولی انجام شود و صرف توافقی خبرگان، جایگزین آن نیست.

ملاحظات اخلاقی

رعایت دستورالعمل‌های اخلاقی

در این پژوهش، تمامی اصول و موازین اخلاق در پژوهش از جمله اخذ رضایت آگاهانه کتبی و شفاهی از مشارکت‌کنندگان پیش از انجام مصاحبه‌ها، تضمین کامل محرمانگی اطلاعات، حفظ هویت مصاحبه‌شوندگان از طریق تخصیص کدهای اختصاری، و آگاه‌سازی آنان از حق انصراف در هر مرحله از پژوهش به‌طور دقیق و کامل رعایت شده است.

بیانیه استفاده از هوش مصنوعی

در تدوین و بازنگری مقاله، نویسندگان از ابزارهای مبتنی بر هوش مصنوعی (Claude Opus 5 و ChatGPT 6.1 sol) برای کمک به سازمان‌دهی متن، جست‌وجو و مقایسه منابع، پیشنهاد توضیحات مفهومی، ویرایش زبان انگلیسی و ارائه بصری استفاده کردند. این ابزارها برای تولید داده مصاحبه، انجام کدگذاری تجربی اولیه یا برآورد نتایج پژوهش به کار نرفتند. مسئولیت تفسیر، صحت منابع، اصالت و تمامیت علمی مقاله به‌طور کامل بر عهده نویسندگان است.

منابع مالی

این پژوهش فاقد هرگونه حامی مالی نهادی و سازمانی بوده و تمامی هزینه‌های مرتبط با انجام مراحل مختلف آن به‌صورت شخصی توسط نویسندگان تأمین شده است.

مشارکت نویسندگان

تمامی نویسندگان در طراحی، اجرا، تحلیل داده‌ها و نگارش پژوهش مشارکت داشته‌اند. همه نویسندگان در آماده‌سازی مقاله سهمی برابر داشته‌اند.

تعارض منافع

نویسندگان این مقاله صراحتاً اعلام می‌دارند که هیچ‌گونه تضاد یا تعارض منفعی (اعم از مالی، سازمانی یا شخصی) در خصوص انجام پژوهش، تحلیل داده‌ها، نگارش و انتشار این مقاله وجود ندارد.

¹ Longitudinal

تقدیر و تشکر

بدین وسیله نویسندگان مراتب سپاس و قدردانی صمیمانه خود را از تمامی اساتید، مدیران، سیاست‌گذاران، قهرمانان و مربیان دلسوز ورزش پایه کشور که با اختصاص زمان ارزشمند خود در مصاحبه‌های این پژوهش شرکت نموده و با اشتراک‌گذاری تجربیات خود مسیر انجام این مطالعه را هموار ساختند، ابراز می‌دارند.

References

- Abbott, A., & Collins, D. (2004). Eliminating the dichotomy between theory & practice in talent identification & development: considering the role of psychology. *Journal of Sports Sciences*, 22(5), 395-408. [<https://doi.org/10.1080/02640410410001675324>]
- Abbott, A., Button, C., Pepping, G.J., & Collins, D. (2005). Unnatural selection: talent identification & development in sport. *Nonlinear Dynamics, Psychology, & Life Sciences*, 9(1), 61-88. [[Link](#)]
- Asadi, N., Goudarzi, M., Sajadi, S.N., & Alidoust, G.E. (2017). An investigation of the obstacles to talent identification in sports in Iran. *New Approaches in Sports Mmanagement*, 5(18), 23-32. [[Link](#)] [In Persian]
- Baker, J., Schorer, J., & Wattie, N. (2018). Compromising talent: Issues in identifying & selecting talent in sport. *Quest*, 70(1), 48-63. [<https://doi.org/10.1080/0033629X.2017.1333438>]
- Balcerzyk, R., & Gaborek, K. (2023). Talent management in sport. *Scientific Papers of Silesian University of Technology. Organization & Management Series*, 169, 43-55. [<https://doi.org/10.29119/1641-3466.2023.169.3>]
- Balyi, I., Way, R., & Higgs, C. (2013). *Long-term Athlete Development*. New York: Human Kinetics. [<https://doi.org/10.5040/9781492596318>]
- Balyi, I., Way, R., & Higgs, C. (2022). *Long-term athlete development* (R. Ramezaninejad, S.S. Hosseini, A. Ashkani, & M. S. Vaghar, Trans.). Tabriz: Tanin Danesh. (Original work published 2013). [[Link](#)] [In Persian]
- Bailey, R., Ford, P., MacNamara, A., & Pearce, G. (2010). *Participant development in sport: An academic review*. London Leeds: Sports Coach UK. [[Link](#)]
- Bailey, R., & Collins, D. (2013). The standard model of talent development & its discontents. *Kinesiology Review*, 2(4), 248-259. [<https://doi.org/10.1123/kj.2.4.248>]
- Bergeron, M. F., Mountjoy, M., Armstrong, N., Chia, M., Côté, J., Emery, C. A., Faigenbaum, A., Hall, G., Jr., Kriemier, S., Léglise, M., Malina, R.M., Pensgaard, A.M., Sanchez, A., Soligard, T., Sundgot-Borgen, J., van Mechelen, W., Weissensteiner, J. R., & Engebretsen, L. (2015). International Olympic Committee consensus statement on youth athletic development. *British Journal of Sports Medicine*, 49(13), 843-851. [<https://doi.org/10.1136/bjsports-2015-094962>]
- Bompa, T. O., & Buzzichelli, C. (2019). *Periodization-: Theory & Methodology of Training*. New York: Human kinetics. [<https://doi.org/10.5040/9781718225435>]
- Cobley, S., Baker, J., Wattie, N., & McKenna, J. (2009). Annual age-grouping & athlete development: a meta-analytical review of relative age effects in sport. *Sports Medicine*, 39(3), 235-256. [<https://doi.org/10.2165/00007256-200939030-00005>]
- Crespo, M., Kist, C., & Martinez-Gallego, R. (2026). Expert perspectives on managing high-performance tennis pathways in South America: A qualitative analysis. *International Journal of Sports Science & Coaching*, 17479541261436804. [<https://doi.org/10.1177/17479541261436804>]
- Dashti Momen Abadi, M., Razavi, S. M. H., Tarighi, R., & Shajie, K. (2026). Designing a qualitative model of talent transitioning in Iranian professional sports (from playing to legacy-building). *Management and Entrepreneurship in Sport*, Article e252359. Advance online publication. [<https://doi.org/10.48301/jmes.2026.594173.1157>] [In Persian]

- Dashti Momen Abadi, M., Razavi, S. M. H., Tarighi, R., & Shajie, K. (2026). Talent management in Iran's professional sports: A meta-synthesis study. *Journal of Olympic Studies*, Article e250601. Advance online publication. [https://journal.olympic.ir/article_250601.html] [In Persian]
- De Bosscher, V., Shibil, S., Westerbeek, H., & Van Bottenburg, M. (2015). *Successful elite sport policies: An International Comparison of the Sportpolicy Factors Leading to International Sporting Success (SPLISS 2.0) in 15 nations*. NewYork: Meyer & Meyer Verlag. [https://doi.org/10.4324/9781003207849-4]
- De Bosscher, V., De Knop, P., Van Bottenburg, M., & Shibli, S. (2006). A conceptual framework for analysing sports policy factors leading to international sporting success. *European Sport Management Quarterly*, 6(2), 185-215. [https://doi.org/10.1080/16184740600955087]
- De la Rubia, A., Lorenzo-Calvo, J., & Lorenzo, A. (2020). Does the relative age effect influence short-term performance & sport career in team sports? A qualitative systematic review. *Frontiers in Psychology*, 11, 1947. [https://doi.org/10.3389/fpsyg.2020.01947]
- Diamond, A., & Ling, D.S. (2016). Conclusions about interventions, programs, & approaches for improving executive functions that appear justified & those that, despite much hype, do not. *Developmental Cognitive Neuroscience*, 18, 34-48. [https://doi.org/10.1016/j.dcn.2015.11.005]
- Downward, P., Lera-Lopez, F., & Rasciute, S. (2014). The correlates of sports participation in Europe. *European Journal of Sport Science*, 14(6), 592-602. [https://doi.org/10.1080/17461391.2014.986191]
- Eime, R.M., Young, J.A., Harvey, J.T., Charity, M.J., & Payne, W.R. (2013). A systematic review of the psychological & social benefits of participation in sport for children & adolescents: informing development of a conceptual model of health through sport. *International Journal of Behavioral Nutrition & Physical Activity*, 10(1), 98. [https://doi.org/10.1186/1479-5868-10-98]
- Fraser-Thomas, J., Côté, J., & Deakin, J. (2008). Examining adolescent sport dropout & prolonged engagement from a developmental perspective. *Journal of Applied Sport Psychology*, 20(3), 318-333. [https://doi.org/10.1080/10413200802163549]
- Gagné, F. (2004). Transforming gifts into talents: The DMGT as a developmental theory. *High Ability Studies*, 15(2), 119-147. [https://doi.org/10.1080/1359813042000314682]
- Gao, Z., Chee, C.S., Norjali Wazir, M.R.W., Wang, J., Zheng, X., & Wang, T. (2024). The role of parents in the motivation of young athletes: a systematic review. *Frontiers in Psychology*, 14, 1291711. [https://doi.org/10.3389/fpsyg.2023.1291711]
- Glaser, B.G. (1998). *Doing grounded theory: Issues & discussions*. NewYork: Sociology Press. [Link]
- Gledhill, A., Harwood, C., & Forsdyke, D. (2017). Psychosocial factors associated with talent development in football: A systematic review. *Psychology of Sport & Exercise*, 31, 93-112. [https://doi.org/10.1016/j.psychsport.2017.04.002]
- Guba, E.G., & Lincoln, Y.S. (1994). Competing paradigms in qualitative research. *Handbook of Qualitative Research*, 2(163-194), 105. [Link]
- Goharostami, H.R., hajiaghapor, J., & Shafiee, Sh. (2020). Investigation of the the Talent Development Environment Status of Adolescent Boy Judokas in Premier League. *Journal of Sport Management & Development*, 9(2), 121-130. [https://doi.org/10.22124/JSMD.2020.4373] [In Persian]
- Hartmann, D., & Kwauk, C. (2011). Sport & development: An overview, critique, & reconstruction. *Journal Of Sport And Social Issues*, 35(3), 284-305. [https://doi.org/10.1177/0193723511416986]
- Henriksen, K., Stambulova, N., & Roessler, K.K. (2010). Holistic approach to athletic talent development environments: A successful sailing milieu. *Psychology of Sport and Exercise*, 11(3), 212-222. [https://doi.org/10.1016/j.psychsport.2009.10.005]
- Hernandez, M.I., Miller, E.C., Prieto, L.A., Columna, L., Biese, K.M., & Bell, D.R. (2023). The current youth sport culture & its impact on sport participation experiences of low socioeconomic status

- families. *Internet Journal of Allied Health Sciences & Practice*, 21(2), 9. [<https://doi.org/10.46743/1540-580X/2023.2297>]
- Higgs, C., Way, R., Harber, V., Jurbala, P., & Balyi, I. (2019). *Long-term development in sport and physical activity 3.0*. Sport for Life Society. [[Link](#)]
- Hosseini, S. S., Hamidi, M., Ghorbanian Rajabi, A., & Sajjadi, S. N. (2013). Identification of Strengths, Weaknesses, Opportunities & Threats for Talent Identification in Iran Championship Sport & Its Bottlenecks & Challenges. *Sport Management Journal*, 5(2), 29-54. [<https://doi.org/10.22059/jsm.2013.32166>] [In Persian]
- Hosseini Asgar Abadi, M., & Zohrabi, A. (2023). Provide a structural model of the role of environmental factors on the development of sporting talent. *Journal of Sport Management Knowledge*, 1(1), 137-150. [<https://doi.org/10.22034/jmsk.2023.17392>] [In Persian]
- Hussein hasab, K., Hamidi, M., & Dehghan Ghahfarokhi, A. (2025). Structural Analysis of the Factors Affecting Long-Term Athlete Development (LTAD) in Iraq Using Structural Equation Modeling. *Sport Management Journal*, (in press). [<https://doi.org/10.22059/jsm.2025.398863.3515>] [In Persian]
- Lloyd, R. S., Oliver, J. L., Faigenbaum, A. D., Howard, R., De Ste Croix, M. B. A., Williams, C. A., Best, T. M., Alvar, B. A., Micheli, L. J., Thomas, D. P., Hatfield, D. L., Cronin, J. B & Myer, G. D. (2015). Long-term athletic development-part 1: a pathway for all youth. *The Journal of Strength & Conditioning Research*, 29(5), 1439-1450. [<https://doi.org/10.1519/jsc.00000000000007561>]
- Madžar, L., Perović, A., & Popović, M. (2026). The E-SPORTS Industry AT A Glance: Development, Communication And Financial ASPECTS. *Journal of Social Sciences*, 18(1), 135-158. [<https://doi.org/10.46793/GlasnikDN18.1.135M>]
- Martindale, R. J., Collins, D., & Abraham, A. (2007). Effective talent development: The elite coach perspective in UK sport. *Journal of Applied Sport Psychology*, 19(2), 187-206. [<https://doi.org/10.1080/10413200701188944>]
- Menezes, S., & Ghosh, V. (2023). Talent identification & talent development in the sports industry: A systematic review with bibliometric analysis. *International Journal of Sport Management*, 24(1), 48-86. [[Link](#)]
- Nazari, R. & Tabesh, S. (2019). The Challenge of Iran's Sport Development With Non Systematic Talent Idification Approach And Elite Approach. *Journal of Sport Management and Development*, 8(1), 1-14. [<https://doi.org/10.22124/JSMD.1970.3435>] [In Persian]
- Nestorović, M., Trifunović, D., Joksimović, M., & Veselinović, J. (2025). The Economic Dimension of Sports in the Contemporary System of Management Sports Organization. *Scientific Journal Management in Sports*, 16(2), 115-155. [<https://doi.org/10.46793/ManagSport16-2.115N>]
- Rahbar, M., Askarian, F., Raghfar, H., & Saffari, M. (2021). Designing The Model Of Sport Talent Development System In Iran. *Journal of Sport Management and Development*, 10(2), 56-73. [<https://doi.org/10.22124/JSMD.2021.5060>] [In Persian]
- Ribeiro, J., Davids, K., Silva, P., Coutinho, P., Barreira, D., & Garganta, J. (2021). Talent Development in Sport Requires Athlete Enrichment: Contemporary Insights From a Nonlinear Pedagogy & the Athletic Skills model. *Sports Medicine*, 51(6), 1115-1122. [<https://doi.org/10.1007/s40279-021-01437-6>]
- Roberts, S. I., McRobert, A. P., Lewis, C. J., & Reeves, M. J. (2019). Establishing consensus of position-specific predictors for elite youth soccer in England. *Science & Medicine in Football*, 3(3), 205-213. [<https://doi.org/10.1080/24733938.2019.1581369>]
- Rongen, F., McKenna, J., Copley, S., & Till, K. (2018). Are youth sport talent identification & development systems necessary & healthy?. *Sports Medicine-open*, 4(1), 18. [<https://doi.org/10.1186/s40798-018-0135-2>]
- Rudd, J.R., Pesce, C., Strafford, B.W., & Davids, K. (2020). Physical literacy-A journey of individual enrichment: An ecological dynamics rationale for enhancing performance & physical activity in all. *Frontiers in Psychology*, 11, 1904. [<https://doi.org/10.3389/fpsyg.2020.01904>]
- Sánchez, D., Martinho, D.V., Figueiredo, A., Barrera-Díaz, J., Sousa, H., Ordoñez-Saavedra, N., ... & Sarmento, H. (2026). Perceptions of Colombian Olympic coaches on talent identification &

- development in sport: a qualitative study. *Frontiers in Psychology*, 17, 1712976. [<https://doi.org/10.3389/fpsyg.2026.1712976>]
- Scott, W.A. (2008). SCOTT'S π (PI). *The Content Analysis Reader*, 347. [Link]
- Simwanza, A. (2026). An Integrative Review of Success Factors And Pitfalls in Youth Sports Talent Identification & Development for Elite Performance. *SN Social Sciences*, 6(6), 234. [<https://doi.org/10.1007/s43545-026-01522-5>]
- Skinner, B.F. (1957). *Verbal behavior*. New York: Appleton-Century-Crofts. [<https://doi.org/10.1037/11256-000>]
- Strauss, A.L. (2017). *The discovery of grounded theory: Strategies for Qualitative Research*. New York: Routledge. [<https://doi.org/10.4324/9780203793206>]
- Till, K., & Baker, J. (2020). Challenges & [Possible] Solutions to Optimizing Talent Identification & Development in Sport. *Frontiers in Psychology*, 11, 664. [<https://doi.org/10.3389/fpsyg.2020.00664>]
- Tompsett, C., Burkett, B.J., & McKean, M. (2014). Development of physical literacy & movement competency: A literature review. *Journal of Fitness Research*, 3(2), 53-74. [Link]
- Tucker, R., & Collins, M. (2012). What makes champions? A review of the relative contribution of genes & training to sporting success. *British Journal of Sports Medicine*, 46(8), 555-561. [<https://doi.org/10.1136/bjsports-2011-090548>]
- Vaeyens, R., Lenoir, M., Williams, A.M., & Philippaerts, R.M. (2008). Talent identification & development programmes in sport: current models & future directions. *Sports Medicine*, 38(9), 703-714. [<https://doi.org/10.2165/00007256-200838090-00001>]
- Williams, A.M., & Reilly, T. (2000). Talent identification & development in soccer. *Journal of Sports Sciences*, 18(9), 657-667. [<https://doi.org/10.1080/02640410050120041>]
- World Health Organization. (2019). *Guidelines on physical activity, sedentary behaviour and sleep for children under 5 years of age*. World Health Organization. [Link]
- Xiang, C., Tengku Kamalden, T.F., Liu, H., & Ismail, N. (2022). Exploring the multidisciplinary factors affecting sports talent identification. *Frontiers in Psychology*, 13, 948121. [<https://doi.org/10.3389/fpsyg.2022.948121>]
- Yanpi, T., Dosti, M., & Tabesh, S. (2023). The Design of an Effective Factors in the Development of Swimming With the Islamic Approach. *Journal of Sport Management & Development*, 12(1), 96-116. [<https://doi.org/10.22124/JSMD.2019.13426.2078>] [In Persian]
- Ziya, M.J., Ramezaninejad, R., Shafiee, S., & Hedayati Shahidani, M. (2025). Analysis of factors influencing the sports success of countries as a model for shaping sports policy making in Iran. *Strategic Studies on Youth & Sports*, 24(67), 145-174. [<https://doi.org/10.22034/ssys.2024.3372.3464>] [In Persian]
- Ziya, M.J., Ramezaninejad, R., & Goharostami, H. (2022). Investigating Talent Development Environment in Football: Application of Athlete Talent Development Environment Model. *Human Resource Management in Sports*, 9(1), 63-84. [<https://doi.org/10.22044/shm.2022.10841.2358>] [In Persian]
- Zivari, A., Khodamoradpoor, M., Yektayar, M., & Zargar, T. (2023). Developing a Model of Effective Factors on Elite Development in Iranian Sports. *Sport Physiology & Management Investigations*, 14(4), 91-106. [<https://dor.isc.ac/dor/20.1001.1.1735.5354.1401.14.4.7.1.677>] [In Persian]